

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Раде све филијале и испоставе Фонда ПИО, осим Обреновца, а запослени показали велико залагање на нормализацији процеса рада и у пружању помоћи угроженима

ГОВОРНИ АУТОМАТ
0-24h: 0700/017-017
по цени локалног
позива
или: 011/30-60-680

САЧУВАНА СВА ДОКУМЕНТАЦИЈА И АРХИВА

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:
Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**
Милена Јовановић

РЕДАКЦИЈА:
Булевар уметности бр. 10,
11070 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:
011/2017-437
факс: 2017-437

**РЕДАКЦИЈА ЗА
ВОЈВОДИНУ:**
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovoj.rs

ШТАМПА:
Штампарија
Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ:
011/2017-437

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:
www.pio.rs/glasosiguranika

ЧЕТРДЕСЕТ ПЕТ ГОДИНА „ГЛАСА ОСИГУРАНИКА“

Посвећени читаоцима

Мала је и одабрана група часописа у Србији који могу да се похвале дугим континуитетом у излажењу, који су успели да преброде све промене у земљи, кризе и финансијске недаће, и да преживе и опстану. Поносни смо што можемо да кажемо да у друштво тих малобројних чији текстови већ деценијама имају пажњу читалачке публике спада и „Глас осигураника“, који, ево, већ четири и по деценије редовно стиже до својих читалаца.

Први број листа појавио се 14. јуна 1969. године, на иницијативу Републичке заједнице социјалног осигурања радника Србије. Лист је излазио петнаестодневно, на 24 стране, продавао се на киосцима по цени од један динар, а могао је да се набави и у претплати. Први „Глас осигураника“ је имао Издавачки савет и Редакцију са 14 запослених, а главни и одговорни уредник био је Душан Максимовић. Лист је у то време успевао да повеже осигуранике са једне, и тадашњу Заједницу социјалног осигурања, с друге стране, настојећи да буде свестрани информатор и да за саговорнике увек има најбоље познаваоце пензијског и социјалног осигурања.

Година 1974. је донела много промена, а оне нису мимоишле ни лист. Конституишу се самоуправне интересне заједнице, те и редакција листа постаје непосредно везана за СИЗ. „Глас осигураника“ наставља редовно да излази и током деведесетих година, без обзира на све тешкоће, и да се бесплатно доставља читаоцима. Почетком 2008. извршена је консолидација три фонда – фонда запослених, самосталних делатности и пољопривредника, којима је пре две године придружен и војни фонд, те је и садржај листа обogaћен новим темама које су од интереса за предузетнике, власнике фирми, војна лица, пољопривреднике...

Тајна трајања „Гласа осигураника“ је у томе што се увек бавио темама које су од највећег значаја за грађане ове земље, а којима се други медији баве

повремено и недовољно или се уопште не баве. Као што и сам назив листа каже, центар нашег интересовања су осигураници, дакле свет рада, и корисници – пензионери, али и све остале социјал-

не категорије. Посебно смо посвећени проблеми-ма особа са инвалидитетом, особа са посебним потребама, угроженима и болеснима, а често се може чути да смо једине новине које се на истрајан и одговоран начин баве старошћу и старима. Стална интеракција са читаоцима омогућава нам да увек будемо актуелни и да покрећемо управо теме за које постоји највеће интересовање.

Током година смо се и ми развијали, мењали, пратили али и диктирали укус публике, трудећи се да увек будемо савремени. Свесни тога да велики број читалаца листа није у могућности да купује новине, настојали смо да „Глас осигураника“ буде разноврстан и занимљив и да теме буду представљене на начин доступан свима. Концепција листа увек је, поред информисања, била и едукација, а поверење које грађани имају у „Глас осигураника“ најбоље се види у дужини листе чекања за достављање наших новина.

Због свега овога надамо се да ћемо се још дуго, дуго дружити са вама, и – срећан нам рођендан!

Редакција „Гласа осигураника“

УПРАВНИ ОДБОР РЕПУБЛИЧКОГ ФОНДА ПИО

Усвојен Извештај о раду

Чланови Управног одбора РФ ПИО, на седници одржаној 27. маја, усвојили су Извештај о раду Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање за 2013. годину, Извештај о финансијском пословању РФ ПИО за 2013. годину и Извештај о реализацији Плана јавних набавки РФ ПИО за први квартал 2014. године. На седници је усвојен и Предлог одлуке о покретању поступка давања непокретности у закуп посебном погодбом пословног простора у Алексинцу, у насељу Алексиначки рудници, као и Предлог одлуке о покретању поступка давања непокретности у закуп непосредном погодбом, пословног простора у ТЦ „Пирамида“, на Новом Београду, у улици Јулија Гагарина 153.

Представљајући Извештај о раду РФ ПИО у прошлој години, помоћник директора Фонда,

Ускоро додела сертификата

Говорећи о посебним активностима Фонда током 2013, Енвер Никшић је нагласио да је успешно окончан процес увођења стандарда за систем управљања квалитетом ISO 9001:2008 и за систем управљања безбедношћу информација ISO/IEC 270001:2005, на чему је током две године непосредно радило око 700 запослених. Када је реч о сертификацији система квалитета, из централе SGS у Швајцарској је стигао позитиван одговор и за десетак дана се очекује уручење сертификата.

Енвер Никшић, навео је да су активности Фонда приоритетно биле усмерене на унапређење ажурности у доношењу решења по правима из пензијског и инвалидског осигурања и на подизање квалитета укупног пословања. У 2013. је, према речима Никшића, за решавање у првостепеном поступку под-

Са 29. седнице
Управног одбора

нето 561.958 захтева, од чега је решено 94 одсто, од тога 90 одсто у законском року од два месеца. Исплата пензија и накнада за све кориснике била је редовна, и за те намене је у прошлој години потрошено 578,5 милијарди динара. Месечно су исплаћиване пензије и новчане накнаде у просеку за 1.710.517 корисника, као и за 80.360 корисника накнаде за телесно оштећење и 76.704 корисника накнаде за помоћ и негу другог лица. Поред тога, реализована је и исплата четири рате новчане помоћи Владе Републике Србије у износу од 16.000 динара, и формиран су подаци за исплату четири рате једнократне

помоћи у износу од четири хиљаде динара корисницима са пребивалиштем на територији Београда.

Финансијско пословање Фонда у 2013. години, према речима Ивана Мимића, директора Сектора за финансијске послове, карактерише повећање прихода од доприноса кроз повећање стопе доприноса са 22 на 24 одсто. Ово повећање је условно раст учешћа прихода од доприноса у структури финансирања са 51 на 55 одсто.

Укупни приходи Фонда остварени у прошлој години били су 584,8 милијарди динара, од тога доприноси за ПИО износе 321,2 милијарде, трансфери из буџета

261,3 милијарде и остали приходи и примања 2,3 милијарде динара. Када је реч о расходима, навео је Мимић, укупни расходи и издаци Фонда у 2013. извршени су у износу од 586,4 милијарде динара. Од тога, за нето пензије – 496,9 милијарди, за остала права из ПИО – 20,6 милијарди, за трансфере за здравствено осигурање – 61 милијарда и за остале расходе и издатке – 7,9 милијарди динара.

Прираст броја пензионера за децембар 2013. у односу на децембар 2012. године износи 1,1 проценат, а након извршених усклађивања од два одсто за априлске и 0,5 одсто за октобарске пензије, просечна пензија у прошлој години виша је за четири процента у односу на просечну пензију за 2012.

Преостале тачке дневног реда, предлоге одлука о покретању поступка давања у закуп непокретности у Алексинцу и Београду, образложио је директор Сектора за правне и опште послове, Бранимир Алинчић, који је навео да је реч о почетку поступка и да се ови предлози подносе на усвајање Управном одбору у складу са Правилником о располагању непокретностима РФ ПИО.

М. Јовановић

Априлска седница УО

На двадесет осмој седници Управног одбора Републичког фонда ПИО, одржаној крајем априла, усвојен је Извештај о извршењу Финансијског плана РФ ПИО за 2013. годину, Предлог одлуке о усвајању Завршног рачуна РФ ПИО за 2013, као и Информација о активностима Фонда у циљу откривања и спречавања неправилности у Фонду. О овој тачки дневног реда известили су Владимир Станковић, директор Сектора за остваривање права из ПИО, и Иван Тодоровић, директор Филијале за град Београд. На седници је усвојен и Предлог одлуке о давању сагласности на Правилник о изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији послова у РФ ПИО.

М. Ј.

ФИЛИЈАЛЕ И ИСПОСТАВЕ ФОНДА ПИО У ПОПЛАВЉЕНИМ ПОДРУЧЈИМА

Сачувана сва документација

У подручјима угроженим поплавом документација и архивска грађа Фонда ПИО је у целини заштићена и сачувана, а сви шалтери, осим Обреновца, несметано раде. У свим организационим јединицама решен је проблем са струјом, а ангажовање запослених у помагању угроженим подручјима (исељавање архива, избацавање воде, прокопавање одбрамбених канала...) било је на завидном нивоу.

У испостави РФ ПИО у Обреновцу сва документација и архивска грађа су привремено измештене у безбедан простор и сачуване. Грађани који имају потребу да добију неку услугу у овој испостави могу да се обрате било којој организационој јединици у Београду, а ових дана ће бити одређена канцеларија у којој ће се радити предмети из Обреновца.

У лазаревачкој испостави је постојао проблем са струјом, који је решен, документа-

ција није оштећена и запослени од 20. маја раде несметано.

Из Ваљева (Уба, Осечине, Мионице) комплетна архива је благовремено исељена и све је сачувано, те филијала и испоставе раде нормално. Извршена је дезинфекција подрумских просторија које су биле поплављене и проблеми са струјом су решени, али се то није одразило на рад са странкама.

Филијала Чачак и испоставе раде несметано, шалтери су у функцији, а документација неоштећена. Проблема са струјом је било у Лучанима, али су и они решени.

Комплетна архива из Шапца је исељена и заштићена, шалтери раде за странке. У Лозници, Крупњу и Малом Зворнику нису биле угрожене просторије Фонда, али је документација превентивно заштићена и сви шалтери су отворени за грађане.

Документација је сачувана и у Смед-

ревској Паланци, проблем који је постојао са струјом је решен, тако да све нормално функционише.

У Пожаревцу није било поплава на подручјима где је пословни простор Фонда, документација је заштићена и шалтери раде. У најризичнијој зони била је испостава у Петровцу на Млави али је и ту опасност прошла.

У Краљеву није било ризичних ситуација за пословни простор Фонда.

Проблеме у раду због последица поплава и искључења струје имале су организационе јединице Филијале Ћуприја, испостава у Свилајнцу и Параћину, као и служба у Јагдини, али су запослени свакодневно долазили на посао, давали информације грађанима, примали захтеве и накнадно их уносили у систем, када је, после неколико дана, стање у овим организационим јединицама нормализовано.

Г. О.

НОВОСАЂАНИ ПОМОГЛИ КОЛЕГАМА ИЗ ФИЛИЈАЛЕ СРЕМСКА МИТРОВИЦА

Евакуисана архива из седам општина Срема

Због набујале Саве, чији је водостај 17. маја у Сремској Митровици био за пола метра виши од историјског максимума, Градски штаб за ванредне ситуације позвао је становништво да делује превентивно, а у помоћ су позвани и добровољци из других крајева.

Зоран Бережни, директор Филијале РФ ПИО Сремска Митровица, проценио је да постоји велика опасност за више од 100.000 предмета у архиви из седам општина Срема, смештеној у подруму зграде Филијале, и затражио помоћ од Градског штаба за ванредне ситуације ради измештања документације на више спратове. Пошто колектив Филијале већином чине жене, а посао је био хитан и обиман, Градски штаб је упутио педесет волонтера као помоћ. Са директором Покрајинског фонда ПИО, Славком Имрићем, договорено је да Митровчанима помогну и колеге из Дирекције ПФ, па је уз помоћ колега и волонтера читав посао завршен за само девет сати.

– Након обавештења да постоји опасност од плављења архиве у Сремској Митровици, одмах сам почео да организујем

сакупимо 40 запослених у кратком року, а Градски штаб за ванредне ситуације Новог Сада нам је обезбедио превоз. Тако смо,

Славко Имрић, који је и сам активно учествовао у овој акцији.

Зоран Бережни је нагласио да су, и поред тешкоћа због ионако недовољног простора у Филијали, предмети одлагани пажљиво и стручно.

– Ми смо и у овој ванредној ситуацији организовали процес рада да бисмо услужили наше кориснике и осигуранике, али надам се да су и они имали разумевања за нашу ситуацију, јер и 30-40 одсто наших запослених живи у зони угроженој од поплава предвиђеној за привремену евакуацију – нагласио је Бережни.

Важно је истаћи да је свих 130 људи који су учествовали у измештању архиве дало максималан допринос, а запослени из Дирекције ПФ и Филијале Нови Сад су, након престанка опасности од поплаве, добровољно помогли колегама у Сремској Митровици да се сви предмети по утврђеном редоследу врате у просторије које су у међувремену детаљно очишћене.

Мирислав Мектеровић

Посао урађен удруженим снагама

екипу за испомоћ из Новог Сада, јер је процењено да је за тај посао неопходан већи број људи и да је све потребно завршити до вечерњих сати. Успели смо да

са колегама из Сремске Митровице и уз помоћ добровољаца из Београда, цео посао измештања архиве успешно обавили до предвиђеног рока – истакао је

Хуманост најстаријих грађана

Министарство захваљује пензионерима и пензионерским удружењима који су се, ових дана, у великом броју јављали Министарству и Фонду ПИО, са жељом да им целу или део пензије која им припада за текући месец преусмеримо у хуманитарне сврхе, тачније на хуманитарни рачун државе преко кога се обезбеђује помоћ страдалима у поплавленим подручјима. Пензионери из наше земље, и поред скромних при-

мања, исказују велику жељу и спремност да помогну људима које је погодила ова несрећа, а уз пуну солидарност шаљу и речи подршке и разумевања, шаљу разне предлоге како да на најбољи начин мобилишемо све хумане људе и помогнемо онима којима је помоћ потребна. Такође, хумане понуде стижу и од пензионера из иностранства, а нарочито из земаља региона, који желе да српски део пензије уплате на хуманитарни рачун.

Министарство је иницирало код Фонда ПИО да се нађе решење за овакве захтеве и да се пензионерима и пензионерским удружењима понуди једноставан начин за уплату помоћи. Наредних дана преко медија ћемо, заједно са Фондом ПИО, обавестити пензионере на који начин могу да овласте Фонд да им део пензије преусмери у хуманитарне сврхе. Предложићемо да Фонд припреми изјаве које ће бити лако доступне пензионерима на свим шалтерима Фонда ПИО или путем мејла proffice@pio.rs и на сајту Фонда www.pio.rs. Пензионерска удружења ће моћи да сама организују потпис изјава за своје чланове и списак доставе Фонду на реализацију.

Пензионери који живе у иностранству, ако желе да уплате помоћ, могу то да учине уплатом на девизни хуманитарни рачун који је отворила Република Србија за те намене или преко PayPal система.

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

(Напомена: на PayPal се може ући и преко сајта Фонда ПИО www.pio.rs)

Како може да се уплати помоћ

Републички фонд ПИО обавештава пензионере који желе да издвоје део пензије у хуманитарне сврхе за помоћ страдалима у поплавленим подручјима, да могу да се обрате филијалама, службама и испоставама Фонда у целој Србији. На шалтерима свих организационих јединица налази се образац Изјаве на коју би пензионери требало да унесу износ који желе да донирају, потпишу је и на тај начин овласте Фонд да им спроведе једнократну административну забрану на део пензије. Пензионери којима је једноставније да на електронски начин дођу до обрасца Изјаве, могу се обратити мејлом на адресу proffice@pio.rs или могу Изјаву да одштапају са сајта Фонда www.pio.rs.

Пензионерским удружењима, војним и цивилним, која су показала интересовање да се укључе у хуманитарну акцију, Фонд је проследио образац Изјаве, тако да њихови чланови могу да је потпишу у просторијама удружења, а Фонд ће их преузети на даљу реализацију.

Г. О.

ЗАВРШЕН КОНКУРС ЗА БЕСПЛАТНУ РЕХАБИЛИТАЦИЈУ ПЕНЗИОНЕРА У БАЊАМА СРБИЈЕ

Војвођанима стигли први позиви

За рехабилитацију корисника пензија у бањама о трошку Фонда ПИО ове године је обезбеђено 339,6 милиона динара. Та сума је довољна да на бесплатну рехабилитацију у једну од 24 српске бање оде око 10.700 пензионера. Услов је био да примања корисника не прелазе 24.170 динара и да претходних пет година пензионер није користио ову погодност. Као и до сада, пензионерима ће бити надокнађени и трошкови превоза до бање (цена повратне возне карте другог разреда или аутобуске карте у оба смера).

У Београду је преко својих удружења за ову погодност конкурисало близу 8.000 корисника пензија, али је услове за бесплатну рехабилитацију испунило 5.218. Новца, међутим, има за њих 2.883. На бесплатну рехабилитацију ће током лета и јесени отићи 2.683 корисника из категорије запослених, око

Коначне ранг-листе су готове и заинтересовани могу да их виде у удружењима где су конкурисали

200 самосталаца и петоро пензионисаних пољопривредника са подручја Београда. Коначна ранг-листа београдских пензионера који ће на рехабилитацију о трошку Фонда је готова и сви заинтересовани могу да је виде у удружењима пензионера у којима су и конкурисали. Ових да-

на комисија на челу са лекаром вештаком, на основу дијагноза из приложене медицинске документације, одлучује ко ће ићи у коју бању. Војвођански пензионери су већ почели да одлазе на рехабилитацију, а и осталима ће ускоро стићи позиви на кућне адресе.

Иначе, ове године ће највише пензионера на бесплатну рехабилитацију отићи у Бању Ковиљачу и Врњачку Бању – по 1.200, у Кањижу и Апатин по 800, у Нишку бању 700, у Ивањицу и Пролом бању по 600 корисника, док ће у осталим бањама боравити по 100, 200 или 300 пензионера.

У Војводини је ове године за бесплатну рехабилитацију у бањама конкурисало 9.542 корисника, а услове је испунило 7.134. У неку од бања о трошку Фонда ће отићи 2.900 војвођанских пензионера, од којих 2.611 из категорије запослених, 208 бивших занатлија и 20 корисника пољопривредних пензија.

Да подсетимо, за све који иду на рехабилитацију о трошку Фонда обезбеђен је пун пансион и одговарајуће терапије које одобри лекар приликом пријема у бању.

В. Анастасијевић

ИСПЛАТА ПЕНЗИЈА ЗА РАСЕЉЕНЕ ЗБОГ ПОПЛАВА

Сви ће добити своје принадлежности

Исплата другог дела цивилних пензија за април која је почела 24. маја уплатом на текуће рачуне, а од 26. маја 2014. године и за кориснике који новац примају на кућној адреси, обављаће се на уобичајен начин на територији целе земље, осим за подручје општине Обреновац.

Корисници са територије општине Обреновац новац су могли да подигну већ од наведеног датума у било којој пошти у Србији.

Поред тога, Пошта Србије је за ове намене обезбедила посебне шалте-

ре у оквиру већих прихватних центара у Београду да би се олакшала исплата овим грађанима. У наредном периоду, сходно потребама, Пошта Србије ће обезбедити исплату припадности и у мањим прихватним центрима, путем покретне поште.

Поштари су настојали да до 1. јуна ове године свим корисницима са поплавлених подручја исплате новац. Исплата пензија је и даље у току, а грађани не треба да брину јер ће им Пошта Србије исплатити новац без обзира на то где су тренутно расељени. **Г. О.**

ЗА ОСИГУРАНИКЕ И КОРИСНИКЕ СА УГРОЖЕНИХ ПОДРУЧЈА

Неће застаревати захтеви за вештачење

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање обавештава осигуранике и кориснике права са подручја која су угрожена поплавом, а који су поднели

захтеве за остваривање права на инвалидску пензију, туђу помоћ и негу или за телесно оштећење, да их у овом моменту неће позивати на вештачење.

Њихови захтеви неће застаревати и биће приоритетно позвани на вештачење када се за то стекну услови.

Г. О.

ГОДИНУ И ПО ДАНА РАДА КОМОРЕ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Више од три хиљаде лиценци

Комора социјалне заштите је званично почела да ради у јануару 2013. године, и, уз постављање организације и јачање капацитета, на самом почетку чекао је и посао лиценцирања стручних радника, јер су у мају прошле године ступили на снагу правилници о лиценцирању. О најважнијим задацима у првој години рада разговарали смо са Србијанком Ђорђевић, председницом Коморе социјалне заштите.

– Ми смо прве захтеве за лиценцирање имали већ у јуну 2013. Рок за лиценцирање стручних радника за прву лиценцу био је јануар ове године, односно, како је Законом одређено, годину дана од оснивања Коморе. У том првом налету примили смо 2.900 захтева стручних радника, а издато је 3.300 лиценци. Разлика у бројевима постоји јер један стручни радник може имати и више лиценци. Супервизори су у обавези да имају лиценцу за основне и за супервизорске послове. Истовремено је и велики број колега испуњавао услове за специјализоване ли-

ценце, док је један део њих узимао лиценце за послове које тренутно не обавља, претпостављајући да ће у том смислу доћи до промена јер се лиценце издају на период од шест година – наводи Србијанка Ђорђевић.

Истовремено се почело и са категоризацијом стручних скупова. Стручна служба Коморе је категорисала 99 скупова, односно 41 едукацију без провере знања, 19 округлих столова, 16 стручних, што националних што међународних скупова, и 23 трибине.

– Тај посао је такође поверен Комори, а категоризација је важна јер на тај начин учесници стручних скупова, конгреса, округлих столова, едукација без провере знања, стичу могућност бодовања, што је основ за обнављање лиценце. У периоду важења лиценце од шест година важно је сакупити 120 бодова, од чега је за 30 одсто бодова потребно активно учешће, односно да су стручни радници предавачи на скуповима, или да имају објављене радове, или да су се лично усавршавали (стицање науч-

Србијанка Ђорђевић додељује лиценцу

них, специјалистичких и стручних звања) – каже председница Коморе и додаје да су, на пример, активни учесници (са пријављеним радовима) недавног деветог Конгреса Геронтолошког друштва Србије, будући да је он у категорији међународних скупова, остварили двадесет, а пасивни учесници десет бодова. **Ј. Оцић**

МЕЂУНАРОДНИ ДАНИ РАЗГОВОРА У ХРВАТСКОЈ

Војним лицима признате зараде у ЈНА

Мирослав Мирић

Представници Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање већ дужи низ година учествују на међународним саветодавним данима који представљају део билатералне сарадње српског носиоца пензијског и инвалидског осигурања са представницима носилаца осигурања држава са којима Република Србија има споразуме о социјалном осигурању.

Дани разговора представљају прилику за осигуранике да непосредно, од представника носиоца осигурања државе у којој су навршили пензијски стаж, добију информације о правима која на основу тог стажа могу да остваре.

Након дуже паузе, пракса одржавања дана разговора између Републике Србије и других држава почела је 2005. године, у организацији Савета Европе, у оквиру Програма подршке институцијама социјалног осигурања. Због великог успеха и подршке осигураника, односно особа којима су савети и намењени, од 2012. године разговорни дани са представницима хрватског Завода су проширени

тако да се одржавају у још једном граду осим главног. У Србији су ти градови до сада били Сомбор и Сремска Митровица, а у Хрватској Осиејек и Сплит.

Средином маја ове године представнике Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање угостио је Хрватски завод за мировинско осигурање у две своје организационе јединице – Подручној служби у Ријеци и Средишњој служби у Загребу.

Као и увек, одзив странака је био добар и разговорни дани су протекли у радној и пријатељској атмосфери.

Промена прописа у Републици Хрватској која је омогућила бившим војним лицима да им се износ пензије одреди и на основу зарада остварених у некадашњој ЈНА, што до сада није било могуће, условила је да једно

од најчешћих питања која су хрватски грађани постављали представницима РФ ПИО буде управо начин прибављања потребних уверења за остварење овог права. Тим поводом су представници Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, осим давања свих потребних обавештења осигураницима, обавестили своје хрватске колеге о документацији коју је потребно приложити уз захтев, као и о томе да Фонд овим подацима не располаже, али да ће их при-

тима је потребно убрзати поступање, што се најчешће односи на утврђивање стажа у другој држави, који представља услов за признавање права на пензију. Колеге из Хрватске пренеле су и своја професионална искуства након прошлогодишњег уласка ове државе у Европску унију.

Следећи разговорни дани са представницима хрватског Завода одржаће се у Србији, а планирано је да се саветовање са странкама обави 6. октобра у Новом Саду и

7. октобра у Београду.

До краја ове године планирано је да се у Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање одрже и разговорни дани за осигуранике који имају стаж у Немачкој (23. и 24. септембра у Бору и 25. септембра у Београду) и у Мађарској (4. и 5. новембра у Суботици). Тачна места и термини одржавања, као и бројеви телефона на које ће моћи да се закаже долазак биће накнадно и благовремено објављени.

На недавно одржаним разговорима органа за везу Републике Србије и Републике Македоније у

области социјалног осигурања договорена је организација саветодавних дана, а разматра се могућност да се у будућности дани разговора организују и са Босном и Херцеговином.

Овом приликом позивамо све заинтересоване грађане да учествују у данима разговора и непосредно од представника иностраних носилаца осигурања добију одговоре на сва своја питања. Посебно наглашавамо да и они осигураници који још нису поднели захтев за пензију, али то планирају у наредном периоду, треба да искористе прилику и провере своје податке регистроване у иностранству и упознају се с правима која им припадају, како би се што боље припремили за одлазак у пензију.

Мирослав Мирић

бавити од Министарства одбране Републике Србије када то хрватски Завод на основу захтева странке затражи.

Многи осигураници искористили су прилику и за проверу података регистрованих у матичној евиденцији Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, да би пре подношења захтева за пензију знали да ли је потребно да неке податке благовремено прибаве.

Паузе у раду искористићене су и за неформалне стручне консултације представника Фонда ПИО и хрватског Завода, током којих је решена већина такозваних спорних питања у појединачним предметима, како би се омогућило што брже окончање нерешених захтева. Такође, у истом циљу размењени су и спискови осигураника у чијим предме-

Просечна плата у априлу 45.847 динара

Просечна зарада без пореза и доприноса исплаћена у априлу ове године износи 45.847 динара и у поређењу са априлом прошле године номинално је нижа за 1,5, а реално за 3,5 одсто.

Просечна бруто зарада исплаћена у априлу 2014. године номинално је нижа за 1,7, а реално за 3,7 одсто од просечне зараде исплаћене у априлу 2013.

Просечна бруто зарада исплаћена у априлу 2014. године износи 63.167 динара. У односу на просечну бруто зараду исплаћену у марту 2014. номинално је виша за 5,7 а реално за 5,1 одсто.

У поређењу са просечном зарадом без пореза и доприноса исплаћеном у марту 2014. године априлска зарада је номинално виша за 5,5, а реално за 4,9 одсто.

Примена нове стопе доприноса од 1. августа

Предлогом измена Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање предвиђено је да се стопа доприноса за пензијско и инвалидско осигурање увећа са 24 на 26 одсто, а истовремено да се стопа доприноса за здравствено осигурање смањи са 12,3 на 10,3 одсто.

Међутим, примена измењене стопе доприноса за пензијско-инвалидско и здравствено осигурање ће, на предлог Владе Србије, бити одложена за 1. август, иако је првобитно било предложено да се примењују од 1. јула.

Министар финансија Лазар Крстић објаснио је да је Влада Србије предложила овакво решење због поплава и ванредне ситуације. Из истих разлога је и ребаланс буџета одложен за јул, уместо да се, као што је првобитно планирано, донесе у јуну.

Зрењанински волонтери

Зрењанинци су, као и остали грађани Србије, одмах реаговали и упутили преко Црвеног крста хуманитарну и сваку другу помоћ становништву настрадалом у катастрофалним поплавама. Према речима Александре Танасијевић, секретара Црвеног крста у Зрењанину, грађани су од петка 16. маја, када су надлежне службе упутиле апел за прикупљање помоћи, до уторка 20. маја донирали око 100 тона одевних предмета, ћебади, намирница, опреме за бебе, средстава за личну хигијену и воде. Ова помоћ је упућена у Сремску Митровицу, Шабац, Свилајнац, Параћин и Уб.

Око 200 волонтера, што пензионера, што омладине, даноноћно су примали, сортирали и товарили у камионе прикупљену робу, а неретко су им се прикључивали и грађани који су донели хуманитарну помоћ.

Црвени крст Зрењанина организовао је и прихват и смештај око 50 пострадалих из Обреновца. У сарадњи са Центром за социјални рад, у Геронтолошком центру је смештено 19 особа, а остали су смештај нашли у кућама и становима грађана Зрењанина.

У Новом Саду отворен Конфучијев институт

На Филозофском факултету у Новом Саду 27. маја свечано је отворен Конфучијев институт, те је сада и Нови Сад, уз Београд, уврштен у 600 градова света у којима постоји кинески културни центар. Овај институт је намењен пре свега студентима и грађанима који желе да уче кинески језик и упознају се са кинеском културом, али и уна-

пређењу економске сарадње Србије и Кине.

Кинески културни центар почеће да ради у септембру, а његов годишњи буџет биће 150.000 америчких долара, које обезбеђује светски Конфучијев институт.

Поред кинеског конзула у Србији, господина Лу Шана, и представника амбасаде, отварању Института су присуствовали и високи пред-

ставници политичког живота Кине, између осталих и заменица председника Народног конгреса Џенанг провинције, госпођа Фенг Минг, што говори о великој пажњи коју је кинеска страна посветила овом догађају. Свечаном отварању Конфучијевог института присуствовали су и највиши званичници АП Војводине и Универзитета у Новом Саду.

Бесплатна школа плеса на Новом Београду

Општина Нови Београд за све заинтересоване грађане организује бесплатну школу плеса, која ће почети у септембру. Пријављивање је у току и отворено је за све ста-

рије од 18 година, а у зависности од броја пријављених биће формиране групе.

Грађани се могу пријавити у Сервисном центру општине, а све информације могу добити на телефон 011/785-0-785.

ДЕВЕТИ МЕЂУНАРОДНИ ГЕРОНТОЛОШКИ КОНГРЕС ОДРЖАН У ВРЊАЧКОЈ БАЊИ

Демографска слика обавезује на реорганизацију друштва

Према пројекцијама, у Србији ће 2041. године сваки четврти становник имати 65 и више година, а око осам одсто њих имаће 80 и више година. Стога су се тражењем нових путева, начина и погледа за квалитетно старење бавили учесници Деветог међународног геронтолошког

сложеним карактеристикама доводи до питања каква је култура старости и старења у Србији. Реч је, објаснио је председник Геронтолошког друштва, о култури на делу која треба да прожима целу друштвену структуру, све друштвене односе и облике, сва друштвена доба у њиховом континуитету.

је образован, а такође живи у Београду. Стари нису једна хомогена група, и зато треба развијати различите програме за различита места.

Говорећи о неким исходима савременог приступа у социјалној заштити старијих, Лидија Козарчанин из Републичког завода за социјалну заштиту навела је да пре свега треба обезбедити учествовање старијих људи у друштву, а затим и увођење старења становништва као врло важног фактора у све врсте политика развоја друштва (економску, социјалну, здравствену, културну и др.). Такође је важно, истакла је Козарчанин, да се потребе старих људи сагледавају

Надежда Сатарих из удружења Amity (у средини) говори на једној од сесија

конгреса који је од 16. до 18. маја одржан у Врњачкој Бањи. Увођење у школе предмета који ће се бавити едуковањем деце о старости и старењу, издвајање села као посебног аспекта заштите старих, ширење знања за очување менталног стања старијих, остваривање међународне сарадње у региону, израда нове националне стратегије о старењу, унапређивање сарадње приватног и јавног сектора за заштиту старијих, само су неки од закључака и даљих праваца на геронтолошком пољу који су резултат тродневног рада око 170 учесника конгреса.

Милош Немањић, председник Геронтолошког друштва Србије (ГДС), изразио је захвалност свима који су у условима ванредне ситуације дошли на конгрес, представницима установа социјалне и здравствене заштите, истраживачких установа и другима, као и Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања као покровитељу конгреса. Појашњавајући тему скупа „Култура старења и старости између традиционалног и савременог модела“, Немањић је рекао да се конгрес одржава са јасном демографском сликом популационог старења која Србију сврстава међу земље са најстаријим становништвом. Демографски процес са својим

Viviane Brunne, представница Економске комисије Уједињених нација за Европу (UNECE), рекла је да проблем старења постаје све важнија тема којом треба сви више да се баве. Србија је, сматра она, увек била у првим редовима када је реч о теми старости. Оцењујући да култура старења значи бављење не само здрављем старијих, него и свим другим сферама живота (запосленост, учешће у друштву и др.), представница УН је истакла да је најважније да се сачува дигнитет старијих људи.

Ерри Микконен из „Help age international“ је навела да ова организација ради на глобалном нивоу тридесет година, али да је то удружење млађе од Геронтолошког друштва Србије које постоји чак четири деценије. Микконен је рекла да „Help age“ ради у 65 земаља (са ниским и средњим дохотком), а једна од 105 организација са којима сарађује је и Црвени крст Србије. Објашњавајући да се старење становништва одвија убрзано, али да се ставови о старењу и старости мењају споро, она је упитала да ли један факултетски образован седамдесетдвогодишњак из Београда има више сличности са удовицом са села, мајком петоро деце која је слабо ухрањена, или са човеком који има тридесет две године и факултетски

Милош Немањић са признањем „Петар Манојловић“

холистички (интегрисање услуга за старе који су угрожени), те да је неопходно промовисати основна људска права и слободе.

У завршном делу конгреса признање „Петар Манојловић“ за изузетан допринос из области геронтологије уручено је др Милошу Немањићу, социјологу и председнику ГДС.

На конгресу је било и учесника из Хрватске, Македоније, Бугарске, Немачке, а у неформалним разговорима, који имају посебан значај када је реч о оваквим скуповима, истакнуто је да је за спровођење бројних активности, средњорочних и дугорочних задатака на геронтолошком пољу, неопходна организована медијска акција. Истовремено, постављено је и питање зашто се ниједна фармацеутска кућа није одазвала на позив да учествује на конгресу.

Ј. Оцић

Све тежи положај старијих

Ретроспектива активности општинских и гранских удружења пензионера Београда (УПО и ГУП) у 2013. години обухватила је материјални положај пензионера, статусна питања, здравствену заштиту, Закон о удружењима, Добровољни фонд солидарности, пројекат хуманитарне помоћи инвалидним и сиромашним пензионерима, пројекат здравствене едукације и стваралачке активности, као и пројекат бањског и климатског опоравка и Олимпијаду спорта, здравља и културе трећег доба. О овим и другим важним питањима говорили су представници УПО и ГУП на Годишњој скупштини Градске организације пензионера, одржаној 13. маја.

Василије Белобрковић, секретар Градске организације, указао је на све тежи материјални положај пензионера. У Србији је у децембру 2013. просечна нето пензија свих категорија пензионера (24.157 дин.) износила 47,5 одсто просечне нето зараде запослених (50.820 дин.), док је у децембру 2012. тај однос био 55 одсто, а у децембру 2011. чак 61 одсто.

Ипак, општинска и гранска удружења, која броје укупно

Слободан Ребић, Ђуро Перић и Василије Белобрковић

70.687 чланова, успела су да лане, према својим плановима и програмима, спроведу значајан број активности. Близу две стотине излета и више од педесет дружења само су један од показатеља рада, али и ту има проблема. Наиме, на Скупштини је скренута пажња на члан 46 Закона о туризму, према коме сваки излет мора да се пријави инспекцији, да удружења не би

сносила материјалне трошкове због непоштовања закона.

Добровољни фонд солидарности, основан 2008. као врста самопомоћи чланства најугроженијима, имао је крајем марта ове године 3.283 члана, што показује спори раст чланства, те је закључак да се функционисање Фонда мора пратити и разматрати у складу са променама. Висина чланарине Фонда, који

има искључиво социо-хуманитарни карактер, утврђена је на један одсто месечних примања пензионера, а та средства се користе за исплату пуне пензије преминулог члана, за краткорочне бескаматне позајмице, а после 100 месечних уплата члан Фонда има право на потпуни повраћај средстава.

Градска организација пензионера је и у 2013, у договору са Филијалом за град Београд РФ ПИО, преко свих општинских удружења обезбедила равноправно учешће пензионера на конкурс за бесплатну рехабилитацију у бањама. Све активности у вези са конкурсом су у целости успешно обављене.

Једна од тема Скупштине била је и Олимпијада спорта, здравља и културе трећег доба. Истакнуто је да се Амал Рафе, чланица Комисије за економска и социјална питања УН, веома похвално изјаснила о Олимпијади, и изразила подршку да она прерасте у интернационални пројекат. Седма Олимпијада спорта, здравља и културе трећег доба и ове године ће бити одржана у Врњачкој Бањи, а организациони одбор је већ почео са припремама.

Јелена Оцић

ИСТРАЖИВАЊЕ РЕПУБЛИЧКОГ ЗАВОДА ЗА СТАТИСТИКУ

Анкета о приходима и условима живота

Током маја и јуна 2014. године Републички завод за статистику (РЗС) спровешће Анкету о приходима и условима живота на територији Републике Србије, на узорку од 8.000 домаћинстава. Упитнике ће, у директном контакту са испитаницима, уз коришћење преносивих рачунара, попуњавати 75 анкетара РЗС-а, а успех овог важног и сложеног истраживања зависиће од одзива домаћинстава и њихове спремности на сарадњу.

Сврха овог истраживања је да обезбеди највећи појединачни извор података о приходима, сиромаштву, социјалној искључености и условима живота, а резултати ће се користити при формулисању политика, стратегија и мера за унапређење квалите-

та услуга и побољшање услова живота, као и за праћење напретка у спровођењу националних и међународних циљева.

Анкета о приходима и условима живота (The Survey on Income and Living Conditions – SILC) спроводи се једном годишње, а заснована је на стандардизованој методологији за све државе чланице ЕУ. У нашој земљи први пут је спроведена 2013, а како су резултати показали, стопа ризика од сиромаштва у 2012. години износила је 24,6 одсто. Тачније, показало се да су особе млађе од 18 година највише изложене ризику од сиромаштва (30 одсто), док најнижу стопу ризика имају особе старије од 65 година (19,5 одсто). Када је реч о интензитету рада,

резултати анкета показали су да је за 13,6 процената домаћинстава интензитет рада низак – радно способни чланови испитаних домаћинстава радили су између 20 и 45 одсто од онога колико би потенцијално могли да раде. Резултати су показали и да у нешто више од две трећине домаћинстава (67 одсто) трошкови становања знатно оптерећују буџет, а када се анализирају материјални услови који утичу на квалитет живота домаћинства, њих око две трећине (67,2) не може да приушти недељу дана одмора ван куће, док адекватно загревање стана не може да приушти 18,3 одсто, односно скоро свако пето домаћинство.

В. Кадиф

Размена искуства, знања, талената

Од 7. до 9. маја, у организацији Скупштине града Београда и Дневних центара и клубова Установе Геронтолошког центра Београд, одржан је први Фестивал међугенерациске сарадње „Океј“. Сам назив фестивала је скраћеница поруке „Одговорна комуникација, емпатија и једнакост“, а слоган ове манифестације био је „Стари су другари“. Обе ове поруке указују на концепт фестивала који је базиран на једном од циљева социјално заштитних активности када је реч о бризи о старијима – на унапређењу међугенерациске солидарности и толеранције.

Фестивал је почео јавним дијалогом између гимназијалаца и старијих на тему узрасних стереотипа, а затим је, у Кући Ђуре Јакшића, отворена изложба слика 18– и 65+, „Све боје живота“.

Другог дана манифестације одржана је међугенерациска колаж приредба на којој су учествовали чланови ПАКУД-а (Пензионерско аматерско културно-уметничко

друштво), ученици ОШ „Раде Кончар“ и корисници Дома Бежанијска коса.

Директорка УГЦБ, Сузана Мишић, рекла је да је фестивал нешто на чему се година-

ма радило, и да међугенерациска сарадња кроз разне организоване сусрете већ постоји, само је ове године преточена у фестивал. То потврђује и богат тродневни програм који су учесници припремили, као и велики број заинтересованих који је фестивалу дао по-

дршку. Она је захвалила свима који су на било који начин подржали фестивал и истакла да су све активности током три фестивалска дана биле зоне размене знања, искуства и дружења млађих и старијих суграђана.

Фестивалски програм је био креативан и веома оригиналан, те су тако и млади мајстори графита откривали тајне ове врсте уметности члановима београдских клубова. Заједничка игра бојама и спрејом показала је да постоје ствари за које никад нисмо ни сувише млади, ни сувише стари, а резултат ове уједињене енергије је осликан Клуб за старије на Дорћолу.

У Дому Војске Србије, под називом „Плесодром“, одржано је такмичење плесних парова, а фестивал је затворен модном ревијом уникатних рукотворина чланова београдских геронтолошких клубова за малишане и омладину, и изложбом фотографија „Међугенерациско пријатељство“ у Скупштини града Београда. **Ј. Оцић**

СТРАНЦИ ПОСЕТИЛИ УСТАНОВЕ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ У ВОЈВОДИНИ

Италијани и Албанци у ГЦ „Срем“

Геронтолошки центар „Срем“ у Руми недавно је био домаћин делегацији италијанских и албанских стручњака из области социјалне заштите, који су истог дана посетили и Сремску Митровицу.

Циљ посете била је међународна размена стручних искустава у области социјалне заштите старих, а ГЦ „Срем“ је изабран као пример добре праксе бриге о остарелим лицима. Запослени су представили установу, облике заштите и активности које упражњавају корисници румског центра. Гости су могли да виде како се обавља радна терапија, а представили су им се и чланови хора и фол-

клорне секције, који успешно раде у ГЦ „Срем“.

– Румска установа се разликује од италијанских, али смо се уверили да стари овде имају квалитетан начин живота – ре-

као је Масимилијано Пинат из италијанске делегације.

У Сремској Митровици домаћин Италијанима и Албанцима био је „Каритас“, који је представио свој програм кућне неге. Го-

сти су обишли и Дом здравља и знаменитости града.

Посету су организовали Покрајински завод за социјалну заштиту и Новосадски хуманитарни центар, који су учесници пројекта „Нет-Аге“ у оквиру „ИПА Адријатик“ програма прекограничне сарадње. Реч је о пројекту који се фокусира на стицање нових знања неопходних за ефикасну сарадњу између јавног и цивилног сектора у оквиру организовања подршке старим лицима.

Поред Италијана и Албанаца, у исто време у Војводини су били и гости из Словеније, Хрватске и Црне Горе, који су обишли установе социјалне заштите у Новом Саду и Суботици. **Д. Р.**

РАДИОНИЦЕ ЗА ЛИЦА КОЈА ПРОФЕСИОНАЛНО ПОМАЖУ ОСИ

Унапређење социјалних вештина

Удружење предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом Републике Србије (УИПС), уз подршку Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, кроз три радионице, од 9. маја до 13. јуна ове године, спроводи пројекат под називом „Пружимо више, пружимо боље“. Пројекат има за циљ да оснажи особе са инвалидитетом да би се, развијањем способности за успешно самостално функционисање, лакше укључиле у друштвену заједницу. Наиме, стручњаци из УИПС-а су уочили да недостатак социјалних вештина код особа са инвалидитетом има за последицу живот у изолацији, што је, према истраживањима спроведеним и код нас и у свету, један од највећих проблема са којима се они сусрећу у односима са породицом, пријатељима, институцијама и радном средином.

Према речима Мирјане Пантелић, секретара УИПС-а и руководиоца тима за примену овог пројекта, основне активности су одржавање радионица на којима дефектолози, педагози, психолози, социолози, андрагози и социјални радници ангажовани на пословима социјалне интеграције и професионалне асистенције коју пружају ОСИ, уче о социјалним компетенцијама и социјалним вештинама. Након радионица, ови стручњаци из Суботице, Новог Сада, Петроварадина, Зрењанина, Кикинде, Ковина, Београда, Смедеревске Паланке, Ива-

Са прве радионице

њице, Стопање, Крагујевца и Смедерева ће у наредном периоду развијати стратегије и програме унапређења социјалних вештина особа с инвалидитетом. Сви учесници радионица запослени су у предузећима за професионалну рехабилитацију и запошљавање ОСИ и чланови су стручних тимова за спровођење мера и активности њихове професионалне рехабилитације.

У оквиру прве радионице, под називом „Процена социјалних вештина“, кроз теоријски и радионички део говорило се о социјалним вештинама и њиховом значају за ОСИ. Тема друге радионице (30. маја) била је „Стратегија и програми за развој социјалних вештина“, а трећу радионицу, под називом

„Примена стратегија за развој социјалних вештина“, учесници ће реализовати 13. јуна ове године. У оквиру ње ће се расправљати о социјалним вештинама неопходним за интеграцију у радну средину и о практичној примени стратегија за развој таквих вештина.

Обуку стручних лица обавља проф. др Гордана Одовић са Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду, а након досад одржаних радионица учесници су истакли да су захваљујући добром предавачу са лакоћом обрадили задате теме. Организатори из УИПС-а очекују да ће ове едукације позитивно утицати на промене у раду учесника.

М. Мектеровић

САВЕЗ ПЕНЗИОНЕРА ВОЈВОДИНЕ ПОМАЖЕ НАСТРАДАЛИМА У ПОПЛАВАМА

Удружења прикупљају помоћ

На недавно одржаној седници Извршног одбора Савеза пензионера Војводине донета је одлука да Савез уплати 200.000 динара на наменски рачун Владе Србије за помоћ становништву угроженом у поплавама.

Милан Ненадић, председник СПВ, апеловао је на чланове Извршног одбора и председнике општинских удружења пензионера да се, према могућностима удружења, укључе у акцију помогања у својим општинама.

Нека удружења су се већ укључила у ову хуманитарну акцију, па

је тако Градско удружење пензионера Суботица уплатило 125.000 динара и сакупило већу количину одеће и обуће, док је Удружење новосадских пензионера прикупило и послало пет комбија са одећом, обућом, водом и храном.

На седници Извршног одбора СПВ усвојени су и Правилник о раду Правилнику о раду Савеза, Одлука о критеријумима за расподелу средстава по финансијском плану Савеза, и Анекс полисе осигурања за колективно осигурање пензионера Војводине од последица несрећног случаја – незгоде.

Д. Кораћ

У знаку хуманости

Овогодишњи 81. Међународни пољопривредни сајам, који је одржан од 20. до 26. маја на Новосадском сајму, отворио је Ивица Дачић, први потпредседник Владе Републике Србије и министар иностраних послова. Дачић је на отварању рекао да је Влада донела одлуку да, упркос тешкој ситуацији у земљи проузрокованој катастрофалним поплавама, Сајам треба одржати, јер треба радити да би се брже превазишле последице поплава. Први потпредседник Владе је подсетио да наша пољопривреда учествује у укупном бруто друштвеном производу са 10 одсто, да запошљава 21 проценат од свих запослених у Србији, и да извоз од пољопривреде чини 20 одсто нашег укупног извоза, и нагласио да те показатеље морамо још увећати.

Франс Тимерманс, министар иностраних послова Краљевине Холандије, земље партнера овогодишњег Пољопривредног сајма, на почетку свог излагања је истакао да је влада његове земље издвојила 500.000 евра не-

повратне хуманитарне помоћи за отклањање последица поплава у Србији. Тако је овогодишњи Пољопривредни сајам, поред представљања око 1.500 излагача из 60 земаља и

изложби врхунске пољопривредне механизације и стоке, поред многобројних стручних скупова и саветовања и представљања нових производа, обележила и велика хуманитарна активност учесника усмерена на помоћ становништву Србије настрадалом од поплава.

Тако је Ђузепе Манцо, италијански амбасадор у Београду, током посете Сајму истакао да су за ту намену италијански привредници који раде у Србији прикупили и поклонили 400.000 евра, али и лекове, одећу и кревете. И остали учесници ове пољопривредне манифестације, и домаћи и страни, донирали су на различите начине средства намењена пострадалима од поплава. Новосадски сајам је, такође, део прихода од продатих улазница уплатио за настрадале, а сви запослени на Сајму су се одрекли једне дневнице као помоћ поплавленим подручјима.

Треба рећи да су и на 81. Пољопривредном сајму одржане многе традиционалне манифестације, а посетиоци су извукли и вредне награде. Срећни добитници, пољопривредници Мирослав Даничић из Сремских Карловаца и Васа Лазин из Банатског Аранђелова, одвезли су кући тракторе „беларус“, поклон компаније „Агропанонка“ МТЗ Финке из Новог Сада.

Мирослав Мектеровић

У ПРИБОЈУ, НОВОЈ ВАРОШИ И ПРИЈЕПОЉУ ПРОЈЕКАТ УЗ ПОМОЋ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Више бриге о старима

Међународни пројекат „Ми бринемо о старима“, који ће трајати годину дана, реализоваће центри за социјални рад у Прибоју, Новој Вароши и Пријепољу. Носилац пројекта је прибојска општина, а подухват финансира Европска унија кроз програм „EU Exchange 4“, који спроводи делегација ЕУ у Србији, у сарадњи са Сталном конференцијом градова и општина наше земље. Вредност пројекта је око 198.000 евра.

Уговор је потписан у Београду, а на конференцији за новинаре детаљно су објашњени задаци и циљеви будућих активности. Приступљено је најпре креирању базе података корисника услуге помоћ у кући, а у плану је ширење стандардних услуга те помоћи на сеоска подручја и увођење ван-стандардног пакета услуга (основ-

не здравствене услуге), као и набавка два теренска возила. Овај облик заштите старих, инвалида и хронично болесних вишеструко је значајан јер ће пацијенти остати у својим домовима, где ће им се пружати услуге. То је посебно важно за кориснике у руралним подручјима, којима је до сада углавном био ускраћен овај вид социјалне заштите.

Након акредитације геронтодомаћица почеће и конкретно пружање услуга за 353 корисника, као и социјализација старих лица. Услуге ће пружати 37 постојећих геронтодомаћица и осам незапослених жена, које су прошле обуку и тако из стања социјалне угрожености прешле у стање давалаца услуга. На тај начин пројекат, поред хуманости, доприноси и смањењу незапослености.

– Пројекат је замишљен тако да допринесе унапређењу услуга социјалне заштите и положаја старих лица у три локалне самоуправе из Златиборског округа. Циљ је подизање нивоа социјалне заштите старих особа, особа са инвалидитетом и хронично оболелих. Тиме ћемо унапредити обученост особља и опште стање људских ресурса, како би пројекат био успешно реализован и обухватио што више оних којима је помоћ заиста неопходна – рекао је Крсто Јањушевић, помоћник председника прибојске општине.

У укупном броју становника општина Прибој, Нова Варош и Пријепоље велики је удео старих лица, првенствено на селу, па постоји довољно разлога за увођење овакве услуге. Локалне самоуправе то нису могле самостално да финансирају, стога је помоћ Европске уније драгоцену. По завршетку пројекта услуге ће пружати центри за социјални рад у овим општинама, јер ће бити оспособљени да самостално спроводе ове активности у наредном периоду.

М. Павловић

ХУМАНО ЛИЦЕ КАТАСТРОФЕ

Најбољи смо кад је најгоре

Да ли смо бољи него што и сами верујемо да јесмо? Да ли је оваква природна катастрофа морала овог пролећа да се излије на Србију, да бисмо и себи и другима показали да свакодневне егзистенцијалне бриге и оскудица нису затрли у нама елементарну саосећајност са другим људима и њиховим судбинама?

Шта год да је, несрећа је покренула оно најаутентичније људско у нама. Загрцнути емоцијама, пожурили смо да пострадалима прискочимо како знамо и можемо. У рекордно кратком времену потекла је река помоћи, а сабирни пунктови су преко ноћи били буквално затрпани пакетима.

Сви ће се сложити да је протеклих дана исказана солидарност задивљујућих размера, готово до неверице. То заиста никако није спорно, једино што ће стручњаци за људску природу и реакције у кризним ситуацијама додати да изненађењу заправо нема места.

У несрећама велика већина људи понаша се како ваља, на неки начин боље не-

САД, запамћене по потоњем хаосу, убијањима, пљачкању, тоталном распаду система. За оно што се догодило Солнитова окривљује власт, лошу организацију и радикалне одлуке попут забране уласка и изласка из града, што је допринело општој напетости, расним тензијама и додатно учинило да се ствари отму-

зије пратили догађаје, знамо и већ смо рекли, нису могли да остану неуздрамани.

На страну хуманитарни аспект. Психолози објашњавају да велике несреће имају увек шире дејство на популацију, па и на оне који су, условно говорећи, безбедни. Нико не може да се осећа добро у ситуацији када је толико људи унесређено, а та врста нелагоде је увод у немир, стрепњу, појачану анксиозност.

Солидарност је уствари природан одговор на такво психичко стање. Активирањем, помагањем другима ми се растерећујемо, враћа нам се самопоуздање, боље самовредновање, буди осећај испуњености који је главни покретач и нешто што нас дефинише као људска бића.

Без обзира на то што су начини испољавања различити, од стоичких Јапанаца које смо задивљено посматрали у дисциплинованим редовима после катаклизме 2011. године (земљотрес, цунами, Фукушима), солидарности Њујорчана после терористичких напада 2001, па налета урагана Сенди 2012. када су власници кафића бесплатно нудили кафу и сендвиче, а таксисте превоз, или наших суграђана када је на апел за одбрану Шапца од надируће Саве, тамне кишне ноћи 16. маја, уместо очекиваних хиљаду, испред Центра „Сава“ пристигло 12.000 добровољаца, у свему постоји један заједнички именитељ.

Храброст, добротинство, алтруизам, емпатија, јесу опште људске особине, али затрпани рутинским активностима свакодневице ми их потискујемо, па чак и заборављамо да их поседујемо. Онда се догоди нешто крупно, што све протресе, чинећи наше уобичајене преокупације тривијалним, и преусмеравајући нас на друге циљеве. Из нове позиције другачије видимо друге људе, а често изненадимемо и сами себе.

Д. Драгић

Масовне несреће извлаче из људи добро, независно од поднебља, менталитета и друштвених околности

го уобичајено, јер им се пружа прилика да спознају значај дубље социјалне повезаности и упореде то са њеним одсуством у свакодневном животу, сматра америчка активисткиња и историчарка Ребека Солнит. У књизи „Рај створен у паклу: Необичне заједнице настале у катастрофама“ она се бави конкретним случајевима великих драматичних догађаја и промењеног људског понашања, новоуспостављених веза, тврдећи да такви догађаји извлаче из људи оно добро, најбоље, управо зато што их упућују једне на друге.

Ауторка се посебно задржава на примеру пустошења Њу Орлеанса у налету урагана Катрина, августа 2005. године, најскупље природне непогоде у дотадашњој историји

контроли. Иначе, на основном људском плану постоји низ примера узајамног помагања и заједништва становника Њу Орлеанса.

За зближавање у ванредним приликама постоји и сасвим логично објашњење. Како каже Солнитова, у катастрофама наши друштвени контакти умногоме опредељују нашу судбину, што више веза имамо и што су оне јаче, то су веће наше шансе да преживимо, не само физички, већ и емоционално.

Тај емоционални део је веома важан и за општи друштвени оквир једне средине, јер се тиче свих, чак и кад нису лично и директно погођени катастрофом. У случају поплава у нашој земљи ни они који су из својих станова, на топлотом и сувом, преко телеви-

НАЈСТАРИЈИ ЉУДИ НА СВЕТУ

Тајне дуговечности суперстогодишњака

Суперстогодишњацима називамо људе који напуне 110 година, а ово животна доба досегне у просеку један у хиљаду стогодишњака. Постоје процене да тренутно има 300-450 живих суперстогодишњака на свету, иако их је само 74 званично потврђено, од тога само три мушкарца. Студија спроведена 2010. показала је да су земље са највише потврђених суперстогодишњака САД, Јапан, Велика Британија, Француска и Италија.

Према Гинисовој књизи рекорда, тренутно титулу најстарије живе особе на свету носи Мисао Окава из Осаке у Јапану, рођена 5. марта 1898, која има пуних 116 година.

Међутим, могуће је да ће место најстаријег становника планете ускоро заузети Филомена Таипе Мендоза, такође стара 116 година. Госпођа Мендоза живи у малом селу у Андима, у оквиру Хуанкавелике, једног од најсиромашнијих градова у Перуу. Њена старост је наводно откривена када је из свог села отишла да прими нови тип пензијског чека за сениоре који живе у сиромаштву, заправо своју прву пензију, у износу од 250 нових сола (око 66 евра). Лична карта ове Перуанке показује да је рођена 20. децембра 1897. године, што значи да је она скоро три месеца старија од Мисао Окаве.

Ове суперстогодишњакиње рођене су у 19. веку, а већ деценију и по живе у двадесет првом, али оне нису и најстарије особе које су икада живеле на земљи. Тај рекорд званично држи Францускиња Жана Калмон, која је умрла 1997. године у својој 122. години. Рођена је 21. фебруара 1875. у Арлу, у Француској, а њен датум рођења пада једну годину пре него што је Александар Грејем Бел патентирао телефон.

Питање које се с разлогом поставља јесте која је тајна овакве дуговечности. Мисао Окава свој дуг век приписује начину исхране и стилу живота. Укратко, три велика obroка дневно, осам сати сна ноћу и много сушија. Али поред тога, она одржава и здрав начин живота богат физичком активношћу. Мало је рећи да запањује прича о њеној физичкој снази, али и снази њеног карактера.

Наиме, када је имала 102 године пала је и сломила ногу. По повратку у старачки дом из болнице видели су је да ради чучњеве да би сама себи помогла да се опорави.

Филомена Таипе Мендоза поручује да се једе природна, непрерађена храна. На њеној трпези налазе се кромпир, козје месо и сир, овчје млеко, пасуљ, а кува само оно што гаји у сопственој башти.

Тајна дуговечности Жане Калмон, како је наводила, била је најнеобичнија листа животних навика и начина исхране – пијење „порто“ ви-

Жана Калмон

Мисао Окава

Филомена Таипе Мендоза

на, једење око 900 грама чоколаде недељно, неговање коже маслиновим уљем, полазак на часове мачевања у 85-ој, вожња бицикла до своје стоте године и пушење до 117. Ипак, упркос пушењу и зависности од чоколаде, њен дуг живот је превазишао сва очекивања.

Дакле, могло би се рећи да правила не постоје. С друге стране, научници тврде да је један од разлога дуговечности то што суперстогодишњаци до самог краја живота живе обично без озбиљних болести повезаних са старашћу, као што су нпр. мождани удар, кардиоваскуларна болест, деменција, канцер, Паркинсонова болест и дијабетес. Истраживањем о морбидитету суперстогодишњака утврђено је да око 10 одсто њих живи до последња три месеца живота без главних болести типичних за старост, у поређењу са само четири одсто семисуперстогодишњака (старих између 105 и 109 година) и три процента стогодишњака.

Студија спроведена у Окинави у Јапану, месту где више људи доживи стоту него било где другде у свету, истраживала је

људску дуговечност на узорку од преко 900 стогодишњака. Резултати су показали да је кључни разлог због кога су стогодишњаци из Окинаве задржавали изузетно здравље, пре свега, генетика, затим културне навике као што је *hara hachi bu* (једе се само док се не буде 80 одсто сит) и одржавање здравог начина живота кроз физичку активност.

Иако би се помислило да је и лак живот без много стреса сигурно један од разлога за тако дуг животни век, то ипак није случај. Екстремно сиромаштво, преране смрти чланова породице, мукотрпан рад, често обележавају живот припадника ове елитне групе најстаријих људи. То потврђују и др Хауард Фридман и др Лесли Мартин који су у својој књизи „Пројекат дуговечности“ истраживали коју улогу трагедија и безбрижан живот играју у дужем живљењу. Разматрајући налазе осам деценија дуге студије 1.528 учесника, коју је започео др Луис Терман у Калифорнији 1921, аутори су закључили да није било оних којима је живот био лак, који су играли на сигурно или избежавали стрес, а који су живели најдуже. Они објашњавају да је заједничка карактеристика дуговечних често био сложен образац упорности, разборитости, напорног рада и блиске повезаности са пријатељима и заједницама.

В. Кадић

ПОМОЋ СУБОТИЧКИМ ПЕНЗИОНЕРИМА С НАЈНИЖИМ ПРИМАЊИМА

Пакети из донације

У оквиру акције „Стари нису ствари“ Покрета 65+ за бригу о старима и Фондације Б92, а у сарадњи са Градским удружењем пензионера Суботице, представници НЛБ банке из овог града недавно су суботичким пензионерима са најнижим приходима уручили донацију укупне вредности 1.500 евра.

У просторијама Градског удружења пензионера Суботице представници ове банке уручили су сваком од 50 најсиромашнијих пензионера пакет са основним намирницама и средствима за хигијену вредан 3.500 динара.

Према речима Драгице Лучев, председнице суботичког Удружења, пакети су садржавали брашно, уље, шећер, кафу, пиринач, со и зачине, као и сапун, детерџент за веш и судове и шампон.

Многи старији суграђани све теже превазилазе лошу материјалну ситуацију, због чега се НЛБ банка и прикључила акцији Покрета 65+ и Фондације Б92.

Драган Кораћ

ЗРЕЊАНИНСКО
УДРУЖЕЊЕ ВОЈНИХ
ПЕНЗИОНЕРА

Изборна скупштина

Општинска организација Удружења војних пензионера Зрењанин, која броји 350 чланова и обједињује војне пензионере из пет општина Средњобанатског округа, одржала је недавно редовну Изборну скупштину на којој су сумирани резултати рада за протекли период, утврђен програм рада за наредне четири године и изабрано ново руководство.

Представници војних пензионера Зрењанина, Житишта, Новог Бечеја, Нове Црње и Сечња за председника удружења поново су изабрали Душка Мајкића, а за потпредседника Ахма Пелџа. Секретар је поново Лазар Дубравац, а и благајник је остао исти, Милутин Стевшић. За члана Скупштине УВПС изабран је Душко Мајкић, а за члана Главног одбора предложен је Лазар Дубравац.

На Скупштини су једногласно усвојени извештаји о раду и Програм рада за наредни период, а додељена су и признања истакнутим члановима.

М. М.

НОВЕ АКТИВНОСТИ ПЕНЗИОНЕРА СТАРОГ ГРАДА

Изложба и књижевне вечери у Скадарлији

Хуманитарна изложба, намењена угроженима на поглављеним подручјима, у организацији Удружења пензионера

ницима трећег доба много значе активности које организују, а оне су бројне – од волонтерског рада, преко Друштва

рацију за сликање налази у свом расположењу, а приликом одабира уметничких дела различитих аутора пен-

Проф. Душан Максимовић, заменик председника Удружења, говори на отварању изложбе

београдске општине Стари град одржана је у Кући Ђуре Јакшића, од 19. до 22. маја. На изложби је приказано близу педесет дела пет ауторки – Биљане Апостоловић, Радмиле Марковић, Маријане Гледић, Доње Дороски и Весне Ђурић.

Отварајући изложбу председница Удружења, Снежана Шантић, истакла је да припад-

за лепши Стари град, разних уметничких секција и секција за дружење с најмлађима, до едукативних програма.

Биљана Апостоловић, једна од ауторки слика и декоративних предмета, уз сликање се бави уређивањем уметничке галерије „Ми као ствараоци“ на сајту Удружења. Она објашњава да инспи-

зионера, увек издваја најквалитетније, које сви заинтересовани могу да погледају на адреси upsgbeograd.rs.

Поред изложбе, у Кући Ђуре Јакшића одржане су књижевне вечери, а представљене су књиге чији су аутори такође пензионери, чланови више удружења.

Ј. Оцић

Планета пензионера

Аустралија: У пензију са 70

У Аустралији се однедавно воде жучне полемике о предлогу владе да се животно доба за старосну пензију (ону која се исплаћује из државног буџета) са 65 година подигне на 70. Не додуше одмах, већ по посебној методологији којом би се сваке две године додавало по шест

месеци, што значи да ће нова животна граница постати пуноважна тек 2035.

Новим предлогом руши се традиција установљена још 1908, када је одређен садашњи међаш од 65 година, па отуда отпори. Предлагачи, међутим, инсистирају на кључном аргументу: да је 1908. просечан животни век у Аустралији био само 55 година, што значи да је било ве-ома мало оних који су дочекали старосну пензију, док се данас у овој земљи просечно живи 85 година.

Опоненти узвраћају такође логичним аргументом: зашто би Аустралијанци на старосну пензију чекали најдуже на свету? Сем тога, нови закон ће погодити оне најсиромашније, то јест оне који се баве физичким и мануелним радом, што после шездесете обично није могуће.

Прашину је подигла и изјава заменика премијера да већина чим напуни 60 година, када може да подигне уштеђевину из личног пензијског фонда, пожурити да то потроши на луксузна крстарења и сличне екстраваганције, да би се потом ослонила само на старосну државну пензију. Она за појединца износи 842 аустралијска долара (576 евра), а за брачни пар 1.270 долара (868 евра). Под условом да други приходи и имовина (не рачунају се кућа или стан у којем се живи) не прелази законом утврђени максимум.

КИНА: Социјална помоћ већа од пензије

Кина је земља великих бројева када је реч о становништву (1,355 милијарди) и малих када је реч о износу пензија. Према недавним подацима њеног Министарства за људске ресурсе и социјалну сигурност, просечна пензија у 2013. у Кини је била само 81 јуан (9,5 евра) месечно. С друге стране, социјална помоћ за житеље урбаних средина била је скоро осам пута већа – 625 јуана (73,2 евра), док је за оне у сеоским подручјима (где су и трошкови живота нижи) у просеку била 313 јуана (36,6 евра). Пензијски „минималац“ у Кини је иначе озакоњен на 55 јуана.

Кина се суочава са заиста огромним демографским проблемом јер ће до средине овог века једна трећина њених становника (око 450 милиона људи) бити старија од 60 година. А тада, према садашњим правилима, стиће право на пензију.

В. Британија: Животна прогноза

Пошто је претходно објавила промене у пензијском систему које ће се примењивати од следећег пролећа, влада у Лондону је одлучила да пензионерима, уз уобичајене финансијске савете, израчунава и колико ће дуго пензију примати, односно колико дуго ће живети!

– Људи данас живе дуже и ми желимо да имају адекватне информације – објаснио је ову идеју њен аутор, британски министар за пензије Стив Веб. По њему, знајући колико им је још преостало, пензионери ће моћи да ефикасније управљају својим финансијама.

Просечан животни век у Британији данас је 82,7 година за жене и 78,9 година за мушкарце. Мало је, међутим, оних који су одушевљени новом „услугом“ државе – чак и ако је могуће утврдити тачан датум смрти, то никог неће учинити срећнијим. То је можда најбоље објаснио познати амерички глумац и режисер Вуди Ален: „Ја се не плашим смрти, само бих желео да будем присутан кад ми се то деси“.

САД: Ради се дуже

Американци раде све дуже, показује најновије истраживање агенције Галуп, која је утврдила да је данас просечно доба у којем се одлази у пензију 62 године, што је највише од 1991, откако се прати овај тренд.

С друге стране, на питање о плановима за одлазак у пензију, просечан одговор је „са 66 година“, што је за три године више него што је утврдило истраживање спроведено 2002.

Занимљиви су још неки детаљи новог истраживања: око 11 одсто оних који тек почињу радни век, дакле оних у добу између 18 и 29 година, очекује да се пензионисаће већ са 55 (мада много више, 36 одсто, на то гледа реалније и пензионисање очекује са 66).

Не зна младост шта је старост.

М. Б.

Игнорисање природно утврђеног ритма активности и одмора скупо нас кошта, упозоравају стручњаци

АЛАРМ ТЕЛЕСНОГ ЧАСОВНИКА

Ноћ је за спавање

Овде се све мање зна кад ко леже, а кад устаје. Погледајмо ноћу кроз прозор, у било који час, и из многих околних станова видећемо плавкасто треперење, знак да је телевизор свакако „будан“, а највероватније и власник, уколико није заспао испред екрана.

Све се пореметило, животни ритам се изменио, онолики окренули дан за ноћ, и то не само код нас где пензионери издржавају децу, а млади без посла седе код куће и немају куда ујутру да журе, нажалост.

Мање-више свуда сведоци смо драматичних искакања из некад уобичајене дневне шеме, оног што се назива циркадијалним ритмом, у значењу цикличних промена у физичком, психичком и менталном функционисању током 24 часа.

Захваљујући најпре технолошким иновацијама и безграничним могућностима забаве и комуникације, некадашњи дневни темпо активности, навијен према биолошком часовнику, замењен је практично непрекидном будношћу.

Радимо и живимо против природе и против себе, узалудно опомињу научници. „Ми смо врхунски арогантна врста, умислили смо да можемо да занемаримо четири милијарде година еволуције и игноришемо чињеницу да смо се развијали у циклусу смењивања ноћи и дана“, тврди један од светских ауторитета у овој области, оксфордски професор Расел Фостер, кога је, уз још неколико стручњака, Би-Би-Си недавно интервјуисао и наведеној теми посветио знатан простор.

Према наводима овог неуролога, људи данас у просеку спавају сат или два краће

него пре шездесет година, а непобитно је утврђено да континуирани мањак сна води у озбиљне здравствене ситуације. При том се по страни остављају мучнина, поспаност, расејаност, нервоза, деконцентрисаност, појачана глад и слично, као очигледне последице непреспаване ноћи које смо сви имали прилику да осетимо.

Реч је о болестима какве нам никако не падају на памет у овом контексту, попут карцинома, срчаних обољења, дијабетеса типа 2, разних инфекција или гојазности, а професор Фостер каже да више од 30 одсто свих случајева са којима се лекари суочавају долази директно или индиректно од проблема сна.

Телесни сат има утицаја на све биолошке процесе у људском организму. У кратком року промене нису уочљиве, али на дуже стазе тегобе могу бити прилично тешке, објашњава истим поводом за Би-Би-Си др Ахилеш Реди, неуролог са Кембриџа. Овај научник истиче да су трагови пренебрегавања биолошког часовника јасно видљиви, „нарочито у случају рака дојке“. Његов савет је: живите у сагласју са природним ритмом

и избегавајте јако осветљење уочи одласка на спавање, јер оно неповољно утиче на унутрашњи сат и припрему за сан.

Светлост је и те како важан чинилац у деловању природних регулатора, а установљено је да је најнеповољније дејство плавичасте светлости (баш онакве каква исијава са телевизијских и компјутерских екрана), зато што утиче на смањење лучења мелатонина, познатог као хормон сна.

И такозване штедљиве сијалице, ма како практичне и економичне, нису добродошле у спаваћој соби, јер својим леденим одсјајем не делују смирујуће, напротив. Црвенкаста или наранџаста боја свакако више одговарају сврси.

Наравно, остаје као главно питање колико се сна сматра довољним и који је то недостатак који нас уводи у ризик од низа озбиљних болести. Знамо да је све индивидуално, па у одређеној мери и количина сна, али ипак само условно.

Некадашња британска премијерка Маргарет Тачер је чувена по томе што јој је било довољно само четири сата сна. Да ли је то баш тако или је и тај податак само део мита о чувеној „гвозденој леди“, није ни битно. Ако је и тачно, не може да служи као препорука.

У просеку, сматра се да је одраслој особи потребно од седам до девет сати сна, некад мало више или мало мање, а све испод шест је алармантно. Међутим, поједини лекари имају једноставнији одговор: ако вам ујутру треба будилник, потребно вам је више сна.

Спавање је у сваком случају од кључне важности за одржавање нормалног нивоа когнитивних вештина, говора, меморисања, размишљања... али и за комплетно психофизичко ресетовање.

Уосталом, шта радимо кад нам није ни до чега? И има ли ичег бољег и благотворнијег од блаженог сна? Тешко.

Д. Драгић

ДРУГАЧИЈИ ПОГЛЕД НА ГЛОБАЛНО СТАРЕЊЕ

Две милијарде нијанси седог

Ворен Бафет, најбогатији Американац, недавно је на редовном годишњем скупу акционара „Беркшајр хатевеја“, мултинационалног конгломерата на чијем је челу, показао да, упркос томе што има 83 године, не намерава да остари. И физички и умно је виталан подједнако као што је то био пре 10 или 20 година.

На том скупу постављено му је и питање ко ће наследити његову десну руку у компанији, Чарлија Мангера, који је зашао у 91. „Чарли се добро носи са својим средњим добом“, одговорио је Бафет.

Овај двојац није једини пример (веома) активних људи у годинама када остали већ увелико троше свој пензијски стаж. Уосталом, у свету је много примера продуктивних седих глава, а да године нису препрека показује још један амерички пример: амбиција Хилари Клинтон да се у Белу кућу, у којој је као прва дама провела осам година, врати као председница, иако би, ако се то обистини, у моменту инаугурације имала 69 година.

Бафетов вршњак је и Аустралијанац (и Американац) Руперт Мардок, глобални магнат, који такође не помишља да своје медијско царство препусти наследницима.

Како пише лондонски „Економист“, у овом погледу постоји један упадљив демографски тренд: широм света радно активни у добу када су им вршњаци увелико пензионери углавном су високообразовани (па према томе и добростојећи) људи. Подаци за САД и ЕУ показују сличне проценте – око 65 одсто мушкараца са високим образовањем радно је активно и у добу између 62 и 74 године, према 32 одсто оних који су завршили само средње школе.

Поменути недељник износи да ће се у свету у следећих 20 година становништво животног доба од 65 и више година скоро удвостручити – са садашњих 600 милиона на 1,1 милијарду. Да ли ће то, како многи прогнозирају, довести до тога да ће за већину пензионерски век постати дужи од радног?

Не мора да значи, став је др Џона Берда, директора департамента Светске здравствене организације (СЗО) за старење и животни курс. „Наравно, постоје проблеми који су у вези са старењем, али оно може да буде и добро“, изјавио је овај експерт за портал „Опен нолиц“ („Отворено знање“).

Према подацима СЗО, више од 60 година данас има нешто преко 11 одсто светског становништва, а предвиђање је да ће их до 2050. бити 22 одсто, дакле око две милијарде седокосих (или исто толико нијанси сиво). Шта добро у овоме види др Берд,

Постоји много начина да сениори не буду терет друштву, него његов продуктиван део, тврди др Џон Берд, један од директора Светске здравствене организације

Ворен Бафет

Руперт Мардок

познат иначе по изјавама које су често провакативне (пре неколико година у једном интервјуу је поручио „Припремите се да радите до стоте“)?

Др Берд сматра да је најпре неопходно променити начин на који се данас гледа на старије људе и понудити им флексибилне опције да раде дуже, чиме би, по његовом мишљењу, проблем старијег становништва постао мање битан.

– Има 85-годишњака који још веома добро издржавају притисак стресних послова, невероватно су здрави и у основи функционишу као да имају 35. Зашто онда некога присиљавати да оде у пензију са 65, кад он или

она могу да буду изузетно продуктивни чак још две деценије. Ако би се старијима дозволило да наставе да раде, од њиховог знања и искуства користи би имали и млађи.

Др Берд се залаже да владе и компаније искористе потенцијал сениора, уместо што безнадежно настоје да различитим мерама демографску слику промене у корист младих, и јадикују због неодрживих пензијских система и система здравствене заштите.

Између осталог, он компанијама предлаже да, уместо комплетног растанка који доноси пензионисање, испробају концепт по којем би најискуснији међу запосленима имали флексибилне опције. Да, на пример, 40-часовну радну недељу замене за хиљадусатну радну годину. Тако би они могли да раде само по неколико дана недељно, или по неколико месеци, а потом да исто толико буду слободни.

Директор СЗО би то да примени и на себи.

– Ја свакако не желим да радим садашњим интензитетом до своје осамдесете, али, с друге стране, не желим ни да комплетно престанем да радим са 62, што је обавезна граница за пензионисање у СЗО – каже др Берд.

Он истиче да ово није само проблем богатих земаља као што су Јапан или Немачка, већ је релевантно за сва друштва. Др Берд каже да су многе земље већ нашле, засад само делимична, решења за „проблем“ старијег становништва, при чему је добар систем превентивне здравствене заштите један од важних елемената. Према њему, она друштва која ово уреде комплетно, имаће значајну конкурентску предност у односу на друга.

М. Бекин

ПЕТНАЕСТИ ЂУРЂЕВДАНСКИ СУСРЕТИ НА СТАРОЈ ПЛАНИНИ

Молитва под Миџором

Ове године, по петнаести пут, одржана је туристичко-привредна манифестација „Молитва под Миџором“, која се традиционално организује у селима Вртовац и Балта Бериловац. Први део манифестације дешавао се на Ђурђевдан, 6. маја, у селу Вртовац, а други 10. маја у селу Балта Бериловац, у дворишту старе сеоске школе која је сада Музеј Старе планине, и околини.

Бројни посетиоци из тимочког и нишавског региона дошли су да пробају старопланинске специјалитете, да чују изворну музику и уживају у спортско-чобанским играма и изложби старих заната. Манифестацију је организовала Туристичка организација Књажевца, под покровитељством општине и Завичајног музеја. Председник општине, Милан Ђокић, на отварању је рекао да нас „Молитва под Миџором“ и друге сличне ма-

нифестације подсећају на нашу традицију, обичаје и културу, и да треба развијати туризам али не заборављајући своје корене.

У Буџаку (тринаест села са варошицом Кална), подно Миџора, Ђурђевдан започиње бербом цвећа и биља на биљни петак, ритуалним плетењем венаца на реци и ни-

зом магијских радњи из разних претхришћанских култова. Празновање се наставља првом мужом оваца, а на сам дан славе обредном поворком – литијом и освећењем сира и кићењем планинке, жене која представља дух природе.

Сваке прве суботе по Ђурђевдану у Балта Бериловцу се оживљава традиција сточарења. Најстарији чобанин у име осталих полаже заклетву да ће увек и у свако време чувати стадо на Старој планини, а затим следе спортске игре и културно-умет-

нички програм. Ове године су у програму под називом „Дух Старе планине у речи и музици“ учествовали народни уметници на фрули, гајдама, дудуку, хармоници, бројни глумци и певачи аматери, КУД пензионера „Сунчана јесен“ и специјални гости Биља Крстић и „Бистрик“.

Д. Ђорђевић

СЕДМИ САЈАМ ДОМАЋЕ РАКИЈЕ У ШЉИВОВИЦИ

Најбоља ракија чува традицију

У знаменитом златиборском селу Шљивовица почетком маја одржан је дводневни, седми по реду, Сајам домаће ракије. Ова пољопривредно-туристичка манифестација окупила је и ове године бројне госте, не само из Златиборског округа, већ из целе Србије, па и из иностранства. Покровитељ је била општина Чајетина, а организатори Културно-спортски центар, Туристичка организација „Златибор“, МЗ Шљивовица и предузеће „Еко аграр“.

Симболичним потпаљивањем казана за печење ракије, Сајам је званично отворио Милан Стаматовић, председник чајетинске општине, који је у поздравној речи позвао младе да остану на својој земљи и наставе вековну традицију воћарства и прављења ракије, али и производње сувомеснатих производа. Стаматовић је истакао да велики број гостију потврђује оправданост ове манифестације, и да су у том крају људи опстајали захваљујући производњи меса и ракије и у најтежим условима и ратовима.

Ове године је оцењивачкој комисији, коју су чинили представници фирми за оцењивање квалитета – „Југоинспект“ из Београда и „Будимка“ из Пожеге,

стигао рекордан број узорака ракије, тако да избор најбољих није био лак посао. Костадин Михаиловић, председник Оцењивачке комисије, рекао је да је ове године стигло рекордних 105 узорака разних врста веома квалитетних ракија, чиме је ова манифестација пока-

зала Европи где је родно место ракије.

Велику златну медаљу за најбољу ракију добили су Миладин Каљевић, Слободан Зорзић и

Љубодраг Каљевић, сви из Шљивовице, а награђени су и произвођачи из Чајетине, Рудина, Јабланице, Бранежаца, Сирогојна, Мокре Горе и Рибашевине. Златну медаљу у категорији специјалних ракија добили су Ристо Делић из Шљивовице, за ракију од крушке, и Миладин Миловановић из Љу-

бања, за ракију од нане и клеке. Власник најбољег воћњака је Милорад Скорковић.

Првонаграђени Миладин Каљевић рекао је да га награда није много изненадила. Комисији је предао четири узорка, од којих су неки стари и две деценије. Његова ракија „Вила“ регистрована је код Завода за интелектуалну својину, а намера му је да региструје производњу ракије, као и да пре следећег сајма отвори подрум ракије у Шљивовици.

Сајам је пропраћен разноврсним културно-уметничким програмом у којем су учествовали Дувачки оркестар Дејана Филиповића, КУД Златибор из Чајетине, певачке групе из Шљивовице, Ужица, Севојна, Ивањице, фрулаши и здравичари. Организоване су и изложбе здраве хране, производа сеоских мајстора и разних рукотворина домаћица, а одржано је и такмичење у стругању балвана ручним тестерама, кладаром и дубењом тестером, у тесању брвана и у надвлачењу конопцем.

М. Павловић

Кад вино тоне, речи пливају

Девети Сајам меда и вина у Неготину окупио је око 80 излагача из Србије, Бугарске и Румуније. Организатори ове традиционалне сајамске манифестације, која се сваке године приређује поводом 12. маја, Дана општине Неготин, били су Туристичка организација, Удружење винара и виноградара „Виногорје Неготинске крајине“ и Друштво пчелара „Хајдук Вељко“.

Привредна комора Видин из Бугарске већ трећу годину има своје представнике на неготинском Сајму. Председник Коморе, Красимир Кирилов, каже да су се ове сезоне одлучили за промоцију производа пет бугарских винарија од којих су две недавно биле лауреати у Александровцу, где су за свих шест изложених вина добили медаље.

У веома јакој конкуренцији домаћих винарија и винарија из

земаља у окружењу, чија су вина посетиоци могли и да дегустирају, дипломом Сајма овенчана је Винарија „Јовић“ из Књажевца, за изложено бело вино, а признања за розе и црвено вино освојила је „Матаљ винарија“ из Неготина.

– На оцењивању вина добили смо највише оцене за розе вино „Душица“ из бербе 2013, а у категорији црвених вино „Кремен“ 2012. је проглашено за апсолутног победника Сајма. Презадовољни смо јер су признања потврда квалитета наших производа – каже Никола Младеновић Матаљ, чија породица годинама гради имиџ модерне и успешне винарије у Србији.

На деветом Сајму меда и вина, раме уз раме са винарима, излагали су и произвођачи лековитог биља и сви они који се баве производњом, продајом и дистрибуцијом меда и вина и пратеће опреме.

Учесници Сајма меда и вина сагласни су да су сајамске манифестације добра прилика да се произвођачи упознају, размене искуства и представе се широј јавности, али и да их треба одржавати чешће. Иако су нестабилне временске прилике донекле утицале на организацију и број посетилаца, организатори неготинског Сајма закључују да је био веома успешан.

– Мислим да смо испунили очекивања, да смо имали излагаче, али и посетиоце упркос лошем времену, и да са веома добрим искуствима улазимо у припреме за десети Сајам идуће године.

Верујем у будућност нашег сајма јер је постао препознатљива манифестација у Србији. Судећи по броју страних излагача, уважавају га и у суседним земљама, у Румунији и Бугарској – закључује Душан Петровић, директор неготинске Туристичке организације.

Ове године Сајам меда и вина, под покровитељством општине Неготин, организован је и као део пројекта „Вени, вино, вици“ Регионалне агенције за развој источне Србије – РАРИС, који се финансира из средстава програма прекограничне сарадње Србија–Бугарска.

Ј. Станојевић

ДРИНСКИ МЕЂУНАРОДНИ ГАСТРО ФЕСТИВАЛ У ЉУБОВИЈИ

Богатство традиционалне кухиње

Лепа варош Љубовија другог мајског викенда била је права гастрономска престоница. Око 500 учесника из Србије и суседних држава, међу којима и доста пензионера, у љубовијском Спортском центру над-

у резбарену воћа и поврћа и сецкању црног лука оцењивале су судије из Куварске асоцијације Србије – Јордан Настановић, Младен Перишић, Душко Штулић, Александар Павловић и Милорад Аћимовић.

све, а пре свега за оне који се баве сеоским туризмом, да виде како се чувају намирнице и припремају и сервирају јела за госте – рекао је члан жирија Јордан Настановић.

Титула мајстора чорбе и ове године је припала ивањичким кулинарама из екипе „Носталгија“, друго место освојили су „Гастрономи“ из Београда, а треће „Металац“ из Горњег Милановца. У категорији етно трпезе победник је „Домаћинство Савић“ из Мирослаца код Ариља, београдски гастрономски мајстори однели су прва места у модерној кухињи (Младен Перишић), послатичарству (Лука Љубичић) и карвингу – резбарену воћа и поврћа (Саша Малеш), док је у пекарству најбоља била екипа Удружења жена „Вила“ из Љубовије. У брзом сецкању црног лука најуспешнији је био Марко Тадић, такође из Љубовије.

Ову веома посећену манифестацију украсили су и фолклористи КУД-а „Азбуковица“ и дечији фолклор из обданишта „Полетарац“ из Љубовије.

М. Малишић

метало се на 7. Међународном дринском гастро фестивалу. Њихово умеће у припремању рибе чорбе, јела са етно трпезе, савремених јела, пецива, колача, као и умеће

– Традиционална јела су будућност туризма у Србији. Оваквим манифестацијама желимо да подигнемо стандард гастрономске понуде наше земље и ово је изванредна прилика за

ТРСТЕНИК

Још један концерт за памћење

Фолклорни ансамбл „Свети Никола“ из Трстеника приредио је недавно целовечерњи концерт за памћење у препуној сали трстеничког Дома културе. Поред домаћина, наступили су КУД „Никола Тесла“ из Шведске и КУД „Владо Костовски“ из Македоније. Учесници су се представили песмама и играма из Србије, а публика их је често награђивала аплаузима. Организатори овог концерта били су општина Трстеник, месне заједнице Трстеник и Трстеник 2, родитељи и људи добре воље који воле и подржавају активности Фолклорног ансамбла „Свети Никола“.

Д. И.

БЛАЦЕ

Почеле екскурзије

Са првим лепим данима почео је програм екскурзија пензионера блачке општине. Организован је први излет до Ђуниса и тамошњег манастира, и Рибарске бање, а у повратку Блачани су били гости крушевачких пријатеља, који су, осим њих, тога дана угостили и пензионере из Куршумлије.

– Била је то прва наша овогодишња екскурзија са око стотину чланова. До краја маја организоваћемо и излет до све популарније Луковске бање – каже председник пензионера Блаци, Десимир Ђорђевић.

Према његовим речима, сваког месеца до краја године, односно до првог снега, пензионери ове топлничке општине обилазиће по једно место у Србији.

Ж. Д.

БЕОГРАД

Земунци на маратону

На 27. Београдском маратону учествовало је више од 20.000 грађана свих узраста, а једну од најзанимљивијих група чинили су чланови Удружења пензионера Земун и Савеза

пензионера Србије. Били су ту Зора, Рада, Зага, Мира, Вања, Никола, Миленко, Радиша, Шпиро и многи други, и сви они су трчали „Трку задовољства“.

Агилни пензионери кажу да су уживали у трци и дивном дану, и тврде да је активан живот у пензији предуслов за задовољство које улепшава пензионерске дане. После трке су се освежили природним соком, и разошли се добро расположени уз обећање да ће поново учествовати на маратону.

В. М.

СВРЉИГ

Успешни шахисти

У организацији ШК „Ветеран“ Удружења пензионера општине Сврљиг, одржано је првенство клуба на коме је учествовало 12 такмичара шахиста. Мајсторски кандидат Војкан Маринковић победник је овогодишњег клупског првенства са 11 поена – без пораза и ремија. Други је био Драгиша Крстић (8,5 поена), тре-

ћи мајсторски кандидат Бранислав Алексић (8), затим Миленко Петровић (7) и најмлађи Никола Маринковић са шест поена.

Истовремено, шахисти пензионери су активни и успешни на „Сусретима села у шаху“, које организује Општински шаховски савез Сврљиг. Ради промоције игре на 64 поља у сеоским срединама, Општински шаховски савез, уз подршку локалне самоуправе, обезбедио је 10 шаховских гарнитура које је добило пет екипа месних заједница. Шаховска секција учествовала је и на Отвореном првенству Округног шаховског савеза Ниш.

Удружење пензионера општине Сврљиг покренуло је акцију помоћи за поплављена подручја. Новчана средства се уплаћују на благајни удружења.

С. Ђ.

ЧУКАРИЦА – РАКОВИЦА

Ново руководство

Општинска удружења пензионера подофицира Војске Србије са београдских општина Чукарица и Раковица раде као једно удружење. Удружење броји више од петсто активних чланова. Ових дана одржали су скупштину на којој је изабрано ново руководство на челу са председником Драганом Васојевићем.

Драган Васојевић

Рад удружења огледа се у бризи о болесним члановима, успостављању и ширењу веза са другим удружењима и ван војних структура, организују се излети и посете историјским местима и обележјима из свих ратова на овом простору. Ту је и борба за права која им законски припадају, а која се често крше.

Скупштини овог удружења присуствовали су бројни гости из других удружења и представници локалних власти општина Чукарице и Раковице.

М. Р.

НОВИ САД

Књижевно вече

Удружење новосадских пензионера се труди да обогати друштвени живот својих чланова, па често организује културно-уметничке манифестације, дружења и обележавање важних датума.

Недавно су организовали литерарно вече посвећено стваралаштву своје чланице и књижевнице, Ковиљке Тишма Јанковић. Манифестацији су присуствовали и Петар Шушњар из Савеза књижевника из отаџбине и расејања и Љиљана Грујић, председница КУД „Исидор Бајић“.

Након уводног подсећања на историјска догађања 1941–1945. и догађаје из 1999. године, о којима књижевница пише, представљен је и рад Ковиљке Тишма Јанковић. Наглашена је њена приповедачка вештина, осећај за оно што њени јунаци доживљавају и готово документарни осврт на нама блиску драматичну прошлост. Ауторка ја говорила о свом виђењу прошлости која је суштина већине њених књига, и која је обележила и умногоме одредила њен живот.

Допринос литерарној вечери дао је и председник Удружења, Томислав Јаковљевић, са две своје песме, а сви гости су добили на поклон књиге Ковиљке Тишма Јанковић „Растварање сна“ и „Писма Тари“.

Д. К.

РУМА

Победници литерарног такмичења

У Геронтолошком центру „Срем“ проглашени су победници литерарног такмичења за кориснике установа социјалне заштите на подручју Србије, које је у Руми одржано седми пут. Становници установа су се и овога пута такмичили у две категорије, у писању поезије и прозе, а квалитет радова, према оцени жирија, био је на завидном нивоу.

О традицији такмичења говорила је радни терапеут Снежана Стошић, а награђене радове читали су аутори и глумца Душан Радовић. Признања победницима уручила је председница жирија, Лејла Ајдари.

Прва награда за прозни рад припала је Веселки Николић из ГЦ „Срем“, која је освојила и награду за поезију. Друго место за прозу заузео је Томислав Сили из Дома за лица са оштећеним видом „Збрињавање“ из Панчева, а треће Милан Љепоја из ГЦ „Јагодина“ и Биљана Тесла из ГЦ „Врбас“.

Најлепшу песму написала је Славица Вујић из ГЦ „Суботица“, док су другу награду за поезију поделили Адам Мокран, такође из Суботице, Велимир Петров из ГЦ „Младеновац“ и Вероника Милић из ГЦ „Зрењанин“. Трећу награду су освојили Марцела Банић из Новог Сада и Татјана Стокин Марковиновић из Новог Бечеја.

За учеснике Дарко Ђокић, хор Гимназије „Стеван Пузић“ и балетска група „Звончица“.

Д. Р.

МАЛА ИСТОРИЈА ПОВРЋА

За здравље и виталност

Поврће треба јести свакодневно јер је без њега незамислива рационална исхрана. Поред тога што је права ризница витамина и минерала, и помаже у заштити од многих болести, као што су дијабетес, мождани удар, болести срца и високог крвног притиска, поврће у знатној мери помаже пробаву хране која садржи беланчевине и угљене хидрате и омогућава нормализацију рада желуца, јетре и панкреаса.

Једна популарна теорија поврће и воће дели по боји јер плаво-љубичасто штити мокраћне органе, чува памћење и успорава старење, зелено чува вид, јача кости и зубе, бело штити срце, жуто-наранџасто јача имунолошки систем, док црвено смањује ризик од канцера.

Махунарке

Поврће за које се верује да је међу најстаријим у људској исхрани сигурно су махунарке (боб, грашак, сочиво, соја и др.). Махунарке су пронађене при ископавању предмета из бронзаног доба, а спомињу се и у најстаријим писаним документима. Употребљавали су их Египћани, древни Грци, Римљани, а Европљани су од старих народа наследили обичај да новогодишњи колач пеку са бобом. На Средњем истоку, у Индији, Кини и Латинској Америци пасуљ и махунарке су и данас главна намирница. Веома су популарне јер се лако узгајају, превозе, складиште и јефтин су извор квалитетних протеина.

Сочиво је махунарка распрострањена у медитеранским земљама, на Балканском полуострву, у Малој Азији, Ирану. Стари Египћани су припремали јела од сочива очишћеног од љуске, а млели су га и за брашно од кога су пекли хлеб. Код старих Грка сочиво је било храна обичних људи, а у Енглеску је доспело тек у 16. веку. Сочиво се сматрало за веома лековиту биљку. Садржи велику количину беланчевина и угљених хидрата, затим калијум, фосфор, витамине из групе Бе.

Грашак је такође из породице махунарки. Познат је од давнина, а у Немачкој се масовно гајио за време владавине Карла Великог. За њега су знали и користили га стари Ри-

мљани, Грци, ценили су га у древној Индији и Кини. Научници мисле да је постојбина грашка црноморска обала, Крим, Кавказ, Средња Азија, Индија, Иран, Етиопија. У тим

областима и данас постоји дивљи грашак. У 16. веку одгајен је слатки зелени грашак, а први произвођачи били су Холанђани. Грашак је богат беланчевинама, угљеним хидратима, калијумом, фосфором.

Пасуљ је у исхрани почео да се употребљава касније од других махунарки. Спомиње се као биљка пузавица коју су кували са пиринчем, а и данас то чине у Индији, Јапану, Кореји. Пасуљ су познавали и употребљавали стари Римљани, али као сировину за брашно од кога су припремали познато козметичко средство ломентум које је Римљанкама замењивало пудер. Европљани су за пасуљ поново сазнали после открића Америке, а данас се за јело користи више од 200 врста.

Тиква

Породица тикава је једна од многобројнијих. Од њених тринаест врста само три се сматрају културама, а свака има више подврста. Најпознатије су тиквице. Постојбином тикава сматра се Америка. Тиква под називом буча помиње се у рукописима у древној Кини, а Римљани су од буче израђивали различито посуђе, између осталог посуде за воду и вино. Посуде су правили тако што би на врху направили отвор кроз који су сипали кључалу воду да би размекшали месо тикве које су после извличили штапићем. Након тога би је испирали док сасвим не очисте унутрашњост посуде, коју су на крају сушили.

Тиквице су такође стигле из Америке, али се њихова употреба брзо проширила по целој Европи. И тикве и тиквице се одликују малим садржајем биљне целулозе и захваљујући томе не надражују желудац и црева. Такође поспешују излучивање сувишне воде из организма и садрже калијумове соли. Тиква има жуту боју због присуства каротина, док тиквице имају мање шећера, а садрже минералне соли и витамин Це.

Младе тиквице не треба љуштити, док старије треба ољуштити и одстранити семе. Осушене семенке тикве су веома укусне и користе се уместо бадема.

Припремила: Софија Доминиковић

Исплата пензије у друге земље

? **Ј. Панчић:** Мој отац добија пензију од Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање од 1. 3. 1999. године и она му се исплаћује на conto једне београдске банке. Он жели то да промени. Хоће да му се пензија исплаћује преко немачког пензијског осигурања, пошто добија и немачку пензију. Добио смо информацију да је то могуће. Шта је све потребно за то и шта мој отац мора да уради? Када се пребаци пензија на немачко осигурање, да ли он мора сваких шест месеци да шаље потврду о животу у Београд?

Одговор: Потребно је да Ваш отац у изабраној банци отвори девизни рачун, и да информације о рачуну (које ће добити од саме банке), тачан назив и адресу банке пошаље, уз захтев за трансфер, препорученом поштом на адресу: Др Александра Костића 9, 11000 Београд, Одељење за исплату пензија по међународним уговорима. Уз захтев треба доставити и фотокопију решења о признавању права на пензију, доказ о

држављанству и доказ о сталном пребивалишту у иностранству. Трансфер пензија се обавља квартално, а банкарски трошкови зависе од банке коју сте изабрали. Пензија се исплаћује у иностранству валути, а обрачунава се према званичном курсу Народне банке Србије. Потврда о животу доставља се Фонду ПИО једном годишње, на прописаном обрасцу који ће Фонд ПИО слати Вашем оцу на кућну адресу.

Доживотна накнада за негу детета

? **Б. Панић:** Имам сина који је сада стар 20 година. Бринем о њему већ више од 17 година јер је он особа тешко ментално и физички ометена у развоју и са резистентном епилепсијом. Супруга се прва запослила, а знајући услове у институцијама за бригу о таквим особама, проценили смо да би смештање у неку установу тог типа значило брз крај за наше дете. Одлучили смо да га задржимо у кући и да ја преузем бригу о њему. У центру за социјални рад правница ми је рекла да после такве бриге о инвалиду, у трајању од 15 година, имам право на пензијско осигурање по некој најнижој стопи, кад испуним услов за пензију. Апсурд је следећи: ја већ овог момента имам испуњен услов да остварим то право кад дође време, али како да то сада негде евидентирам? Јер, правница у центру за социјални рад каже да ако особа о којој сам брину не буде жива у моменту кад стекнем услов за пензију, нема ништа од мог права на пензију, што сматрам апсолутним нонсенсом. У принципу се не зна ко ће колико да живи, али сложите се да је ово потпуна бесмислица, јер особе попут мог детета (по статистици) ретко живе дуже од 25 година. Дакле, моје питање је где да евидентирам овог тренутка мојих тешких протеклих 17 година бриге о тешком инвалиду (24-часовни надзор), иако имам и високу стручну спрему. Молим да ми појасните законску регулативу и моја права.

Одговор: Као што сте и упознали, постоји могућност да један од родитеља који није у радном односу, а који најмање 15 година непосредно негује своје дете које је остварило право на увећани додаток за помоћ и негу другог лица, има право на посебну новчану накнаду у виду доживотног месечног новчаног примања у висини најниже пензије у осигурању запослених, кад наврши општи старосни услов за оства-

ривање пензије према прописима о пензијском и инвалидском осигурању, ако није остварио право на пензију. Међутим, оваква могућност је предвиђена по прописима Закона о социјалној заштити, који спроводе и примењују центри за социјални рад, а не Законом о ПИО. Закон о ПИО је релевантан само у оном делу који се односи на утврђивање општег старосног услова, али на који начин и под којим условима

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

једно лице може остварити ову врсту накнаде, утврђује центар за социјални рад. Из тог разлога Вас упућујемо да се за све информације о условима и начину остваривања ове врсте накнаде

обратите надлежном центру за социјални рад, а можете се за тумачење прописа обратити и ресорном Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

Породична пензија за жене

? **М. Јелић:** Моја мајка је у тренутку престанка пензије имала 46 година, а у новембру ове године пуни 51 годину. У националном Дневнику је била тема породичних пензија: да ли је тачно да ће мајка моћи да оствари пензију када напуни 51 годину и 6 месеци (то је мај следеће године), или мора да чека новембар када навршава пуне 52 године?

Одговор: Ако смо Вас добро разумели, Ваша мајка је имала навршених 46 година у моменту када је детету које је било корисник пензије престало право на породичну пензију. Уколико је тако, према сада важећим прописима, Ваша мајка испуњава услов за остваривање права на породичну пензију у будућности, али када наврши године живота прописане Законом о ПИО. У овој, 2014. години удова може

остварити право на породичну пензију када наврши 51 годину и 6 месеци живота. С обзиром на то да Ваша мајка ове године не навршава потребне године живота, услов за стицање права на породичну пензију ће испунити наредне године, када је потребно да има 52 године живота (старосна граница за остваривање права на породичну пензију се постепено подиже закључно са 2017. годином).

Услов за пензију у 2014.

? **С. Радулашки:** Рођена сам 11. 8. 1957, а од 22. 5. 1979. сам у сталном радном односу. Да ли могу до краја године да поднесем захтев за пензију иако ми недостаје мање од месец дана стажа, а најављује се продужетак година живота као услов за пензију?

Одговор: Да бисте остварили право на старосну пензију, потребно је да у моменту подношења захтева испуњавате услов за остваривање права на пензију према прописима који у том тренутку важе. То значи да право на старосну пензију не можете остварити у овој години јер не испуњавате услов за стицање старосне пензије према прописима који важе у 2014. Са годинама живота које имате, Ви испуњавате услов за стицање права на старосну пензију у 2015. години, када ће Вам бити потребно да имате навршене 54 године живота и 36 година стажа осигу-

рања. Значи, ако сте све време од дана који сте навели као почетак радног односа у континуираном осигурању (без прекида), и уколико наставите да будете у осигурању и даље, а послодавац Вам је редовно уплатио све доприносе, Ви можете испунити услов за стицање пензије наредне године, када навршите 36 година стажа осигурања.

У сваком случају Вас упућујемо да узмете листинг података о стажу, који уз личну карту можете добити на шалтеру сваке филијале Фонда ПИО, ради провере да ли Вам је послодавац редовно уплаћивао доприносе.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	РАТ БУРА И ЕНГЛЕЗА (1899-1902)	ИМЕ ПЕВАЧИЦЕ ПЈАФ	ВРСТА ЛИРСКЕ ПЕСМЕ	СТАКЛЕНАЦ	МОЧВАРНО ЗЕМЉИШТЕ	ЗАЧИНСКА БИЉКА	ШУМА ЈАСЕНА
БЕСКОНАЧ- НОСТ							
РАВНИЦА ИЗМЕЂУ ДВА БРДА							
УПАЛА СЛУЗНИЦЕ НОСА							
ОДРЕЗАК МЕСА, БИФТЕК					ПОВРАТНА ЗАМЕНИЦА СУПСТАНАЦА РОГОВА		
ОЗНАКА ЗА КАРАТ		ВРЕМЕНСКА СВЕЗА КАМИЛА (МН.)				СИМБОЛ ЗА АЗОТ НАЦИЈА (МН.)	
НАРОДНИ ИЗРАЗ ЗА ЗМИЈСКИ ОТРОВ			ДУБОКИ БУНАРИ СМИРАЈ СУНЦА				
ЗАСЕК НОЖЕМ				ВОДЕНИ ЉУСКАР КАРТЕ НА СТОЛУ			
ФИЛМ ЏЕЈМСА КАМЕРОНА							ИЗУМРЛА ВРСТА СЛОНОВА
ВРСТА ТУМОРА							
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	УСАМЉЕНА ЖЕНСКА ОСОБА	ИМЕ ГЛУМИЦЕ ВАЛИ ОБНОВИ- ТЕЉИ					
РЕЧ СРОДНА ПО ЗНАЧЕЊУ							
РАНИЈИ СЕКРЕТАР УН, КОФИ					ИМЕ ТЕНИСЕРА ЂОКОВИЋА	СИМБОЛ ЗА УРАН ОСТРВО У ЈАПАНУ	
НЕПРЕРАЂЕ- НИ ЧЕЛИК				ВЕТАР СТ. ГРКА ВРАГ, ЂАВО			
ИМЕ ГЛУМЦА МОНТАНА			ВРЕМЕН. СВЕЗА ЗЕМЉОРАД- НИК				ОБУЋАРСКО ЛЕПИЛО
ЦАРЕВ СИН							
ВОЂА КОЗАКА (МН.)							
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ИМЕ КЕРШО- ВАНИЈА ИМЕНИЦА (СКР.)						
ДРЖАВА У АЗИЈИ					ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА ОЗНАКА ЗА ВОЛТ		
ТИШИНА СПОКОЈ				УШ, ВАШКА			

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: спартак, алберто, паразит, уса, ало, низија, диби, с, воја, не, ударник, по, усна, емерсон, пини, ст, тнт, ула, агенда, лордови, и сл, м, бој, име, етернит, баркаса, анит, ак

Незапосленост
жена

Према подацима Националне службе за запошљавање (НСЗ), у марту ове године евидентирана је укупно 790.501 незапослена особа, од чега је 400.664 женског пола. Новопријављених на евиденцији у марту било је 36.496, од чега 17.495 жена. До три месеца, према последњим подацима, на посао чека 42.765 жена, од три до шест месеци њих 34.510, од шест до девет месеци 24.843, док од девет до дванаест месеци посао на евиденцији НСЗ чека 20.627 припадница

женског пола. Жене на посао чекају и годинама – чак 46.138 њих чека дуже од десет година.

Од укупног броја жена које су на евиденцији незапослених, највише – 50.923 је у доби од 40 до 44 године, 49.777 има између 45 и 49 година, 47.391 од 50 до 54 године, 34.030 од 55 до 59 година, док је између 60 и 64 године старости евидентирано 3.486 незапослених жена. Од 15 до 19 година на евиденцији НСЗ је 8.334 особе женског пола, од 20 до 24 године 39.978, у доби од 25 до 29 година су 58.144 жене, од 30 до 34 године 54.774, док њих 53.827 има од 35 до 39 година.

Иступање
из осигурања

По одредбама Закона о пензионом осигурању службеника, осигураник који је иступио из осигурања и остао без посла најмање шест месеци, може да поврати свој такозвани службенички део од уплаћених премија. По овим прописима, београдски пензиони Завод је исплатио 201.882 динара. Крајем 1939. године од укупног броја пријављених било је 62 посто мушких и 18,8 посто женских особа. Из осигурања је иступило, од свих пријављених у служби, 14,9 посто мушких и 4,3 посто женских особа. Размер између активних осигураника и оних који су иступили је 1 према 0,24.

(Извештај о раду Пензионог завода за службенике у Београду од 1938. до 1939. год., Београд, 1940)
Ј. О.

Да ли сте знали ...

– да је Луис Монти једини играч у историји који је играо два финала Мундијала са различитим репрезентацијама? Године 1930, у Монтевидеу са Аргентином изгубио је финале од Уругваја 4:2, да би четири године касније дрес Аргентине заменио дресом земље порекла, Италије, и био један од најзаслужнијих играча на путу „Азура“ ка злату.

– да је на Светском првенству у Бразилу 1950. домаћинима сигурно лакнуло када је у одлучујућој утакмици групне фазе на Маракану, пред 140.000 гледалаца, истрчало само десет репрезентативаца Југославије? Наиме, Рајко Митић је излазећи на терен задобио дубоку посекотину на глави, ударивши у металну конструкцију. Док су му лекари пружали помоћ, Бразил је дао гол, да би на крају победио са 2:0.

– да је фудбалски свет 1954. године научио битну лекцију – никада не отписујте Немце? Наиме, Западна Немачка је у финалу Светског првенства у Швајцарској направила преокрет и од 0:2 стигла до 3:2 против фаворизованих Мађара, који су је у групној фази тешко поразили са 8:3.

– да је Светско првенство у Енглеској 1966. прво које је имало званичну маскоту – лава Вилија, али и другу, незваничну, много познатију – пса Пиклса, који се прославио наставши украдени пехар Светског првенства у живој огради у предграђу Лондона, непосредно пре почетка великог догађаја? Пехар „Жил Риме“, од 1970. у трајном власништву Бразила, украден је још једном, 1983, из просторија Фудбалског савеза Бразила и до данас није пронађен.

– да је 1974. у Немачкој на утакмици против Бразила, ишчекујући извођење слободног ударца противничке екипе, репрезентативац Заира Мвепу Илунга изненада истрчао из живог зида и шутнуо лопту? На тај начин је изразио протест због великих притисака и претњи од стране тадашњег заирског диктатора, посебно после тешког пораза од Југославије 9:0.

– да је 1974. у Немачкој на утакмици против Бразила, ишчекујући извођење слободног ударца противничке екипе, репрезентативац Заира Мвепу Илунга изненада истрчао из живог зида и шутнуо лопту? На тај начин је изразио протест због великих притисака и претњи од стране тадашњег заирског диктатора, посебно после тешког пораза од Југославије 9:0.

Мирославизми

С тешком свакодневицом се играм скривања. Често пред њом затварам очи.

Промене су некад лек за цело друштво. Али, кажите ми ко воли да узима лек.

Беспарица је као најоштрије маказе. Чак нам и добру идеју са сече.

Мој стандард ми личи на „Титаник“.

Ако храним аутомобил, не могу себе.

Кад бих радио колико трошим, био бих ударник.

Имам леп сан. Сањам стара времена.

Мирослав Вељовић

(X)уморне мисли

Поплава се не може спречити већ само ублажити. То је ситан разлог да правимо насипе и канале лети, кад је земља тврда, а сунце ватрено.

Човек је веома крхко биће – сметају му и вишак воде и вишак сунца. А вишак новца квари му и карактер!

Поплаве су поправиле комшијске односе. Због спасавања својих крава нико и не мисли на туђе.

Нисам похрлио у помоћ поплавленим породицама јер сам знао да ће и без мене бити вишак добровољаца.

Током поплаве било је мало крађа, јер су лопови имали више џипова него чамаца.

Сваки народ има своју муку. Ми патимо због вишка љубави, а остали због вишка мржње.

Витомир Теофиловић

Брана Никодић

Молим за реч

Ако је рад створио човека, ко ли је створио милион незапослених у Србији?

Испланирао сам одмор. Жену шаљем на море, а ја ћу на миру да гледам Мундијал на телевизији.

Нико не може да ме убеди да банкрот није српска реч.

Син ми редовно иде на биро за запошљавање. Посао не сме да трпи.

Инспектори упозоравају да једемо сумњиво месо. Шницлама је већ одређен притвор до 30 дана.

Сваки привредник је контроверзан док га не ухвате.

Искуство ме је научило да се не исплати ослањати се на искуство.

Дејан Патаковић